

Eesti Konjunkturiinstituut
Estonian Institute of Economic Research

Eesti alkoholiturg 2015

Tallinn
Juuni 2016

Projektigrupp koosseisus: Kiira Martens, Elmar Orro, Marje Josing, Koit Nilson, Mati Reiman

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Eessõna	5
1. Tootmine	7
Kangete alkoholsete jookide tootmine Eestis	8
Õlle tootmine Eestis.....	9
Lahjade alkoholsete jookide tootmine Eestis	10
2. Väliskaubandus	11
Kangete alkoholsete jookide eksport / import (rahaline ja koguseline)	12
Lahjade alkoholsete jookide eksport / import (rahaline ja koguseline).....	13
Õlle eksport / import (rahaline ja koguseline).....	14
Viinamarjaveini eksport / import (rahaline ja koguseline).....	15
Etüülalkoholi eksport / import (rahaline ja koguseline).....	16
Alkoholsete jookide ekspordihinnad	17
Alkoholsete jookide impordihinnad	18
Kangete alkoholsete jookide eksport / import riigiti.....	19
Kangete alkoholsete jookide eksport jookide lõikes.....	20
Kangete alkoholsete jookide import jookide lõikes	21
Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide eksport	22
Eestis toodetud lahjade alkoholsete jookide eksport	23
Õlle eksport / import riigiti	24
Lahjade alkoholsete jookide eksport / import riigiti	25
Viinamarjaveini eksport / import riigiti	26
3. Müük siseturul ja tarbimine.....	27
Alkoholsete jookide müük ja tarbimine Eestis.....	28
Alkoholsete jookide tarbimine Eestis 2004–2015	29
Alkoholsete jookide tarbimine ühe täiskasvanud elaniku kohta 2010-2015	30

Alkoholsete jookide tarbimine Eestis 2015. aastal.....	31
Kangete alkoholsete jookide müük ja tarbimine Eestis.....	32
Viina müük ja tarbimine Eestis.....	33
Viina tarbimise sagedused.....	34
Illegaalse alkoholi osakaal viinaturust.....	35
Õlle müük ja tarbimine Eestis	36
Õlle tarbimise sagedused	37
Lahjade alkoholsete jookide müük ja tarbimine Eestis	38
Kääritatud jookide müük ja tarbimine Eestis.....	39
Muude lahjade alkoholsete jookide müük ja tarbimine Eestis.....	40
Viinamarjaveinide müük ja tarbimine Eestis	41
Joogitootmisettevõtete müügitulu ja puhaskasum	42
Alkoholsete jookide tarbimine Põhjamaades 2013. aastal	43
4. Jaehinnad ja alkoholiaktsiis.....	44
Tarbijahinnaindeks	45
Kodumaise viina keskmine jaehind hinnaklasside lõikes Eesti kauplustes.....	46
Keskmise hinnaklassi viina jaehinna kujunemine	47
Kodumaise likööri keskmised jaehinnad Eesti kauplustes.....	48
Kodumaise õlle keskmised jaehinnad Eesti kauplustes.....	49
Kange õlle jaehinna kujunemine.....	50
Kodumaise siidri ja marjaveini keskmised jaehinnad Eesti kauplustes.....	51
Alkoholi aktsiisimaksu laekumine Eestis.....	52
Alkoholi aktsiisimaksu eelarve ja täitmine Eestis	53
Alkoholsete jookide aktsiisimaksud ja käibemaks Euroopa riikides.....	54
Elanike hinnang alkoholiga seonduvate probleemide tõsidusele Eestis 2015	55

Eessõna

Käesolev uuring annab ülevaate Eesti alkoholiturust 2015. aastal ja turu trendidest viimaste aastate jooksul.

Analüüsitud on:

- alkoholsete jookide tootmise andmeid;
- väliskaubanduse andmeid;
- alkoholsete jookide siseturu müügimahtu;
- Eesti elanike alkoholitarbimist. Tarbimisandmed on toodud nii pudelil märgitud kanguses kui ka absoluutalkoholis (100%-lises alkoholis);
- alkoholsete jookide jaehindu;
- statistikat alkoholiaktsiisi laekumise kohta.

2015. aasta oli Eesti alkoholsete jookide tootjatele halb. Vähenesid kõikide jookide toodangumahud, erandiks olid puuvilja- ja marjavenid, mida toodeti 2,4% rohkem kui aasta tagasi. **Statistikaameti** andmetel vähenes 2015. aastal (2014. aastaga võrreldes) kangete alkoholsete jookide tootmine peaaegu viiendiku võrra. Kuna alkoholiaktsiisi tõstmine nihkus 2016. aastal veebruarikuusse, olid 2015. aasta lõpus jookide ettetoodetud kogused aastatagusest väiksemad. Ka alkoholiaktsiisi laekumine näitas nende jookide müügimahu vähendamist. Põhilisteks kangete alkoholsete jookide tootjateks on AS Liviko ja AS Altia. Õlle tootmine vähenes eelmise aastaga võrreldes 12,9%. Lahjade alkoholsete jookide toodangumahu langus oli oluliselt aeglasem (-2,6%). Peamised õlle ja lahjade alkoholsete jookide tootjad on AS Saku Õlletehas ja AS A. Le Coq.

Alkoholsete jookide väliskaubanduse bilanss püsis negatiivne - alkoholsete jookide eksporditi 149,3 mln euro eest ning imporditi 227,6 mln euro eest. Vähenesid enamiku alkoholsete jookide ekspordikogused, seda nii Eesti tootjate poolt väljamüüdüd mahtude

kui ka läbi Eesti toimunud transiitvedude vähenemise tõttu. Eksport suurenes vaid kahe tootegrupi osas. Aastaga neljakordistus etüülalkoholi (piirituse) müük väliturule ja lahjade alkoholsete jookide eksport oli ligi 2% suurem kui eelneval aastal.

Eesti siseturul müüdi 2014. aastal legaalselt 18,1 miljonit liitrit alkoholsetid jooke (100%-lises alkoholis), turistide kaasaostud ning nende poolt Eestis tarbitud kogused on aastaga mõõdukalt langenud ning moodustasid sellest 41%. EKI uuringute alusel jäi salaviina turg 2015. aastal samale tasemele, moodustades 19% kogu viinaturust (legaalsest ja illegaalsest) ning oli absoluuttarbimises täiskasvanud (15+) elaniku kohta 0,6 liitrit.

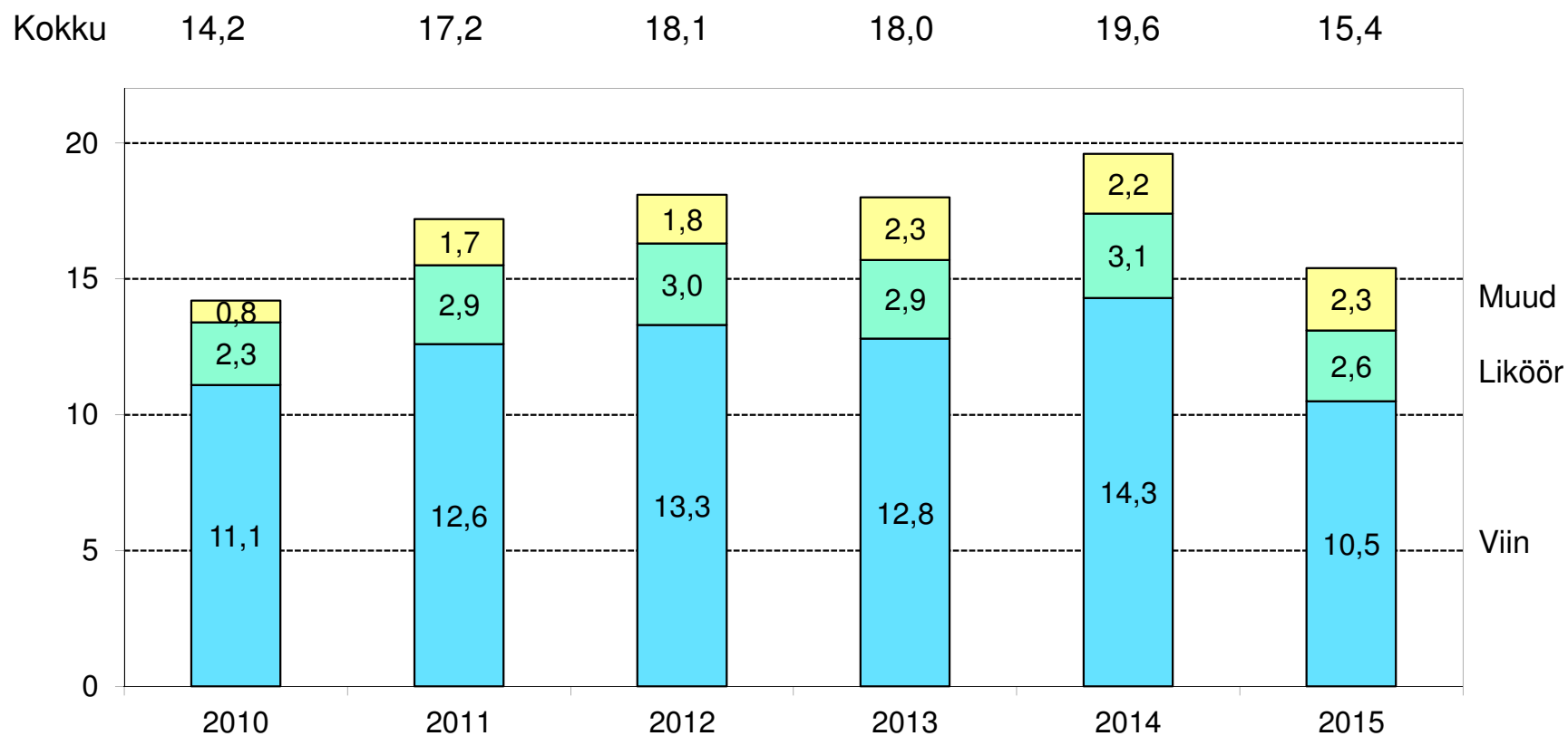
2015. aastal tarbisid Eesti elanikud 8,7 liitrit absoluutalkoholi ühe elaniku kohta ehk **10,3 liitrit ühe täiskasvanud elaniku** kohta (turistide kaasaostud ja turistide poolt Eestis tarbitud kogused on maha arvatud) ning tarbimiskogused olid 7% väiksemad kui 2014. aastal.

2015. aastal tõusis alkoholsetid jookide tarbijahinnaindeks 6,1% eelmise aastaga võrreldes, sealjuures tõusid kõikide gruppide jaehinnad. Kõik kanged joogid kallinesid rohkem kui alkoholsetid joogid keskmiselt – nii tõusid viinade ja džinnide hinnad 10%, liköörid kallinesid veelgi enam (+15,7%). Õlu kallines Eestis 8,8%, kusjuures kiiremini kasvas lahja õlle hind. Siidri hind tõusis 4,7% ja marjavenide hind 3,0%.

Alkoholiaktsiisi laekus Eesti riigieelarvesse 2015. aastal 222 mln eurot, seda oli 2 mln ehk 0,9% rohkem kui aasta tagasi. 2015. aastaks planeeritud eelarve täitumus oli 92,5%.

1. TOOTMINE

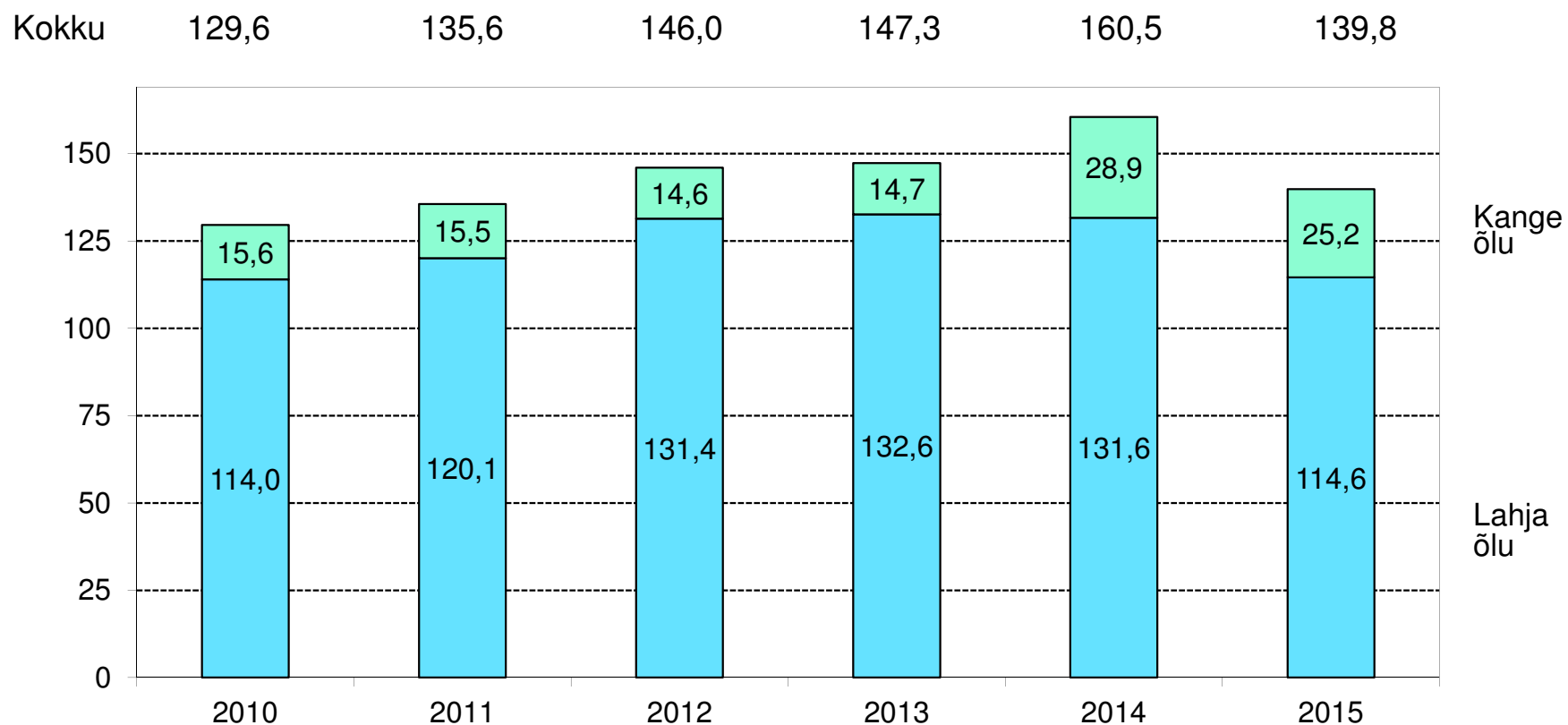
Kangete alkoholsete jookide tootmine Eestis (miljon liitrit)

Allikas: Tootjate andmed, EKI arvestused.
2014. aasta andmed korrigeeritud.

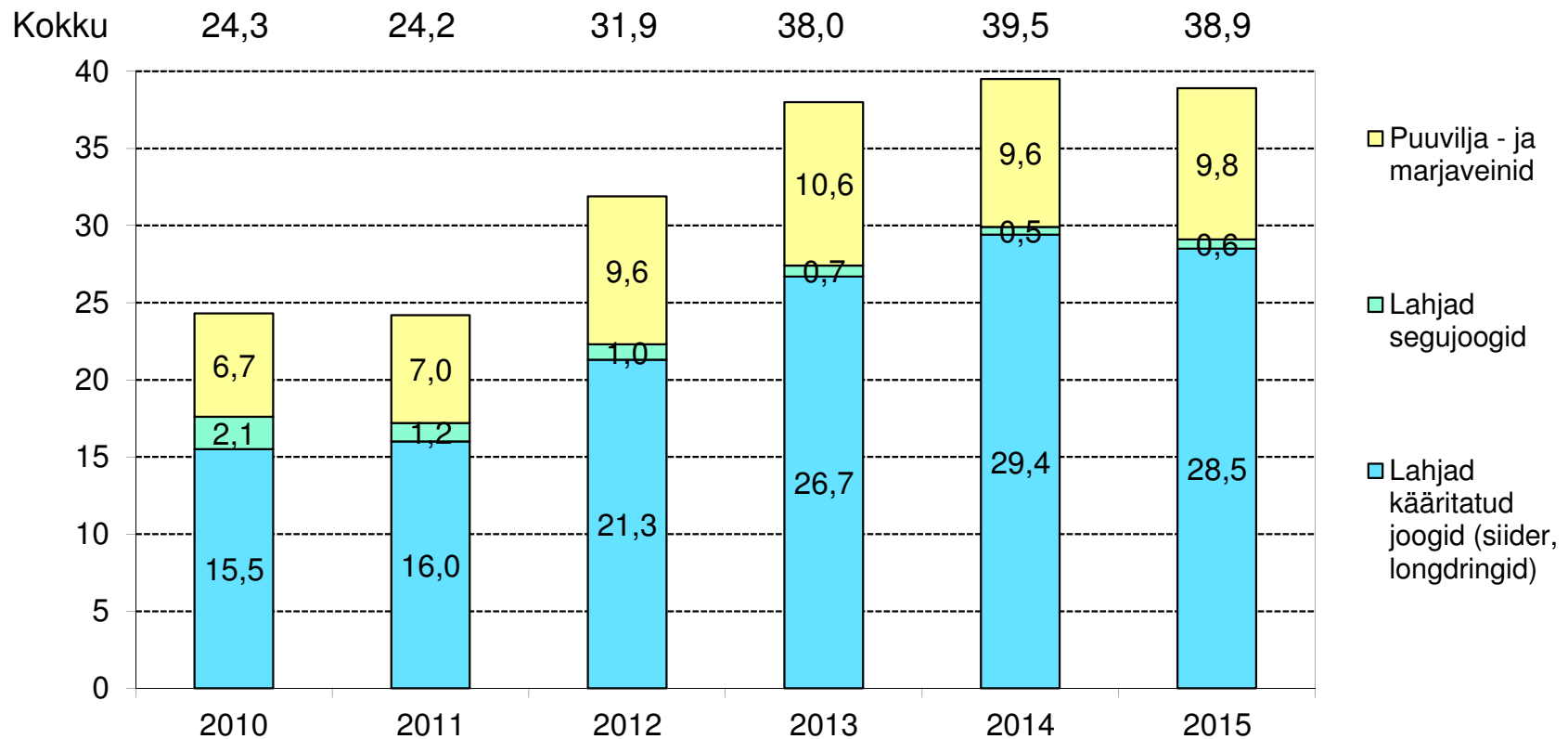
Õlle tootmine Eestis (miljon liitrit)

Allikas: Tootjate andmed.
2014. aasta andmed korrigeeritud.

Lahjade alkoholsete jookide tootmine Eestis

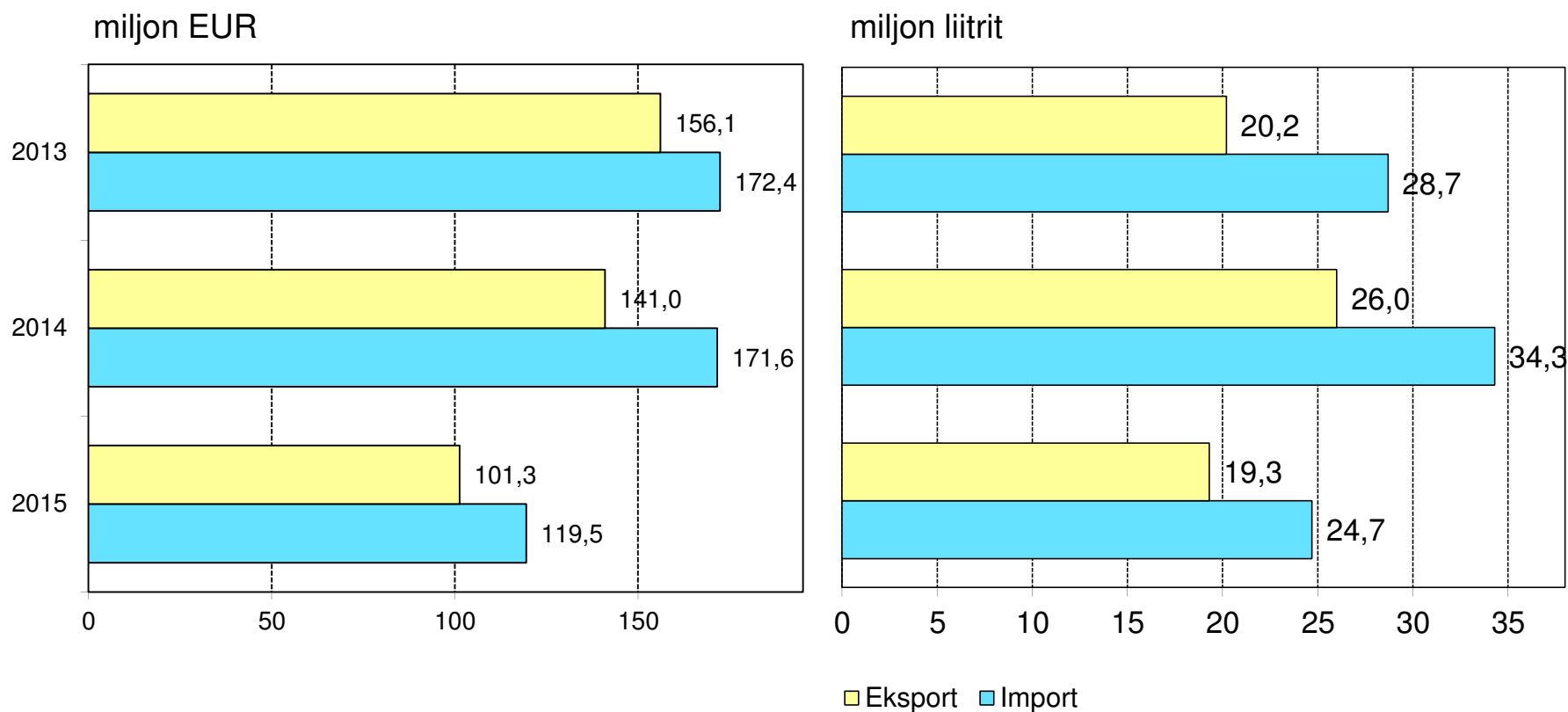
(miljon liitrit)

Allikas: Tootjate andmed, EKI arvestused.
2014. aasta andmed korrigeeritud.

2. VÄLISKAUBANDUS

Kangete (<80%) alkoholsete jookide eksport / import 2013-2015*

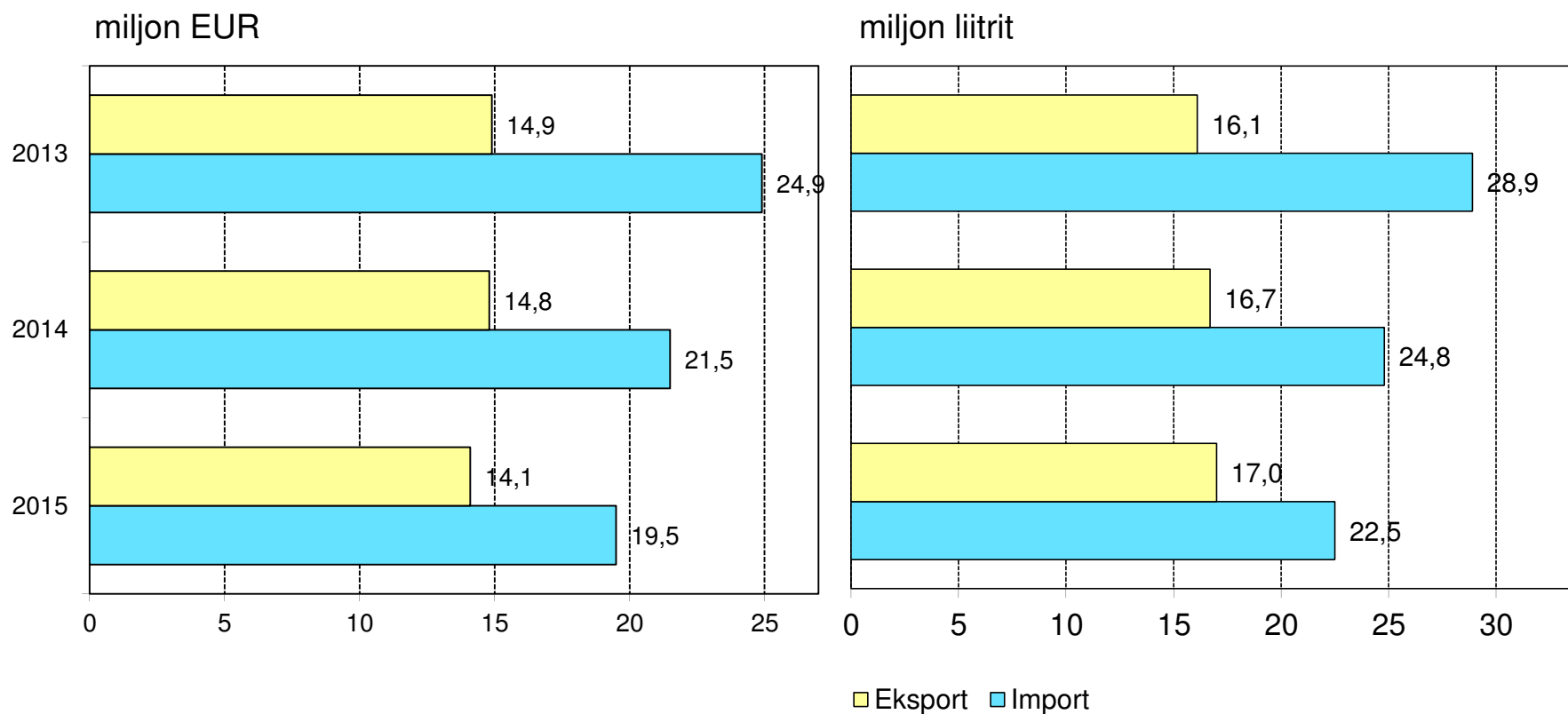

Allikas: EUROSTAT, EKI arvutused.

2014. aasta andmed korrigeeritud.

* Tootel märgitud kanguses.

Lahjade alkoholsete jookide eksport / import 2013-2015*

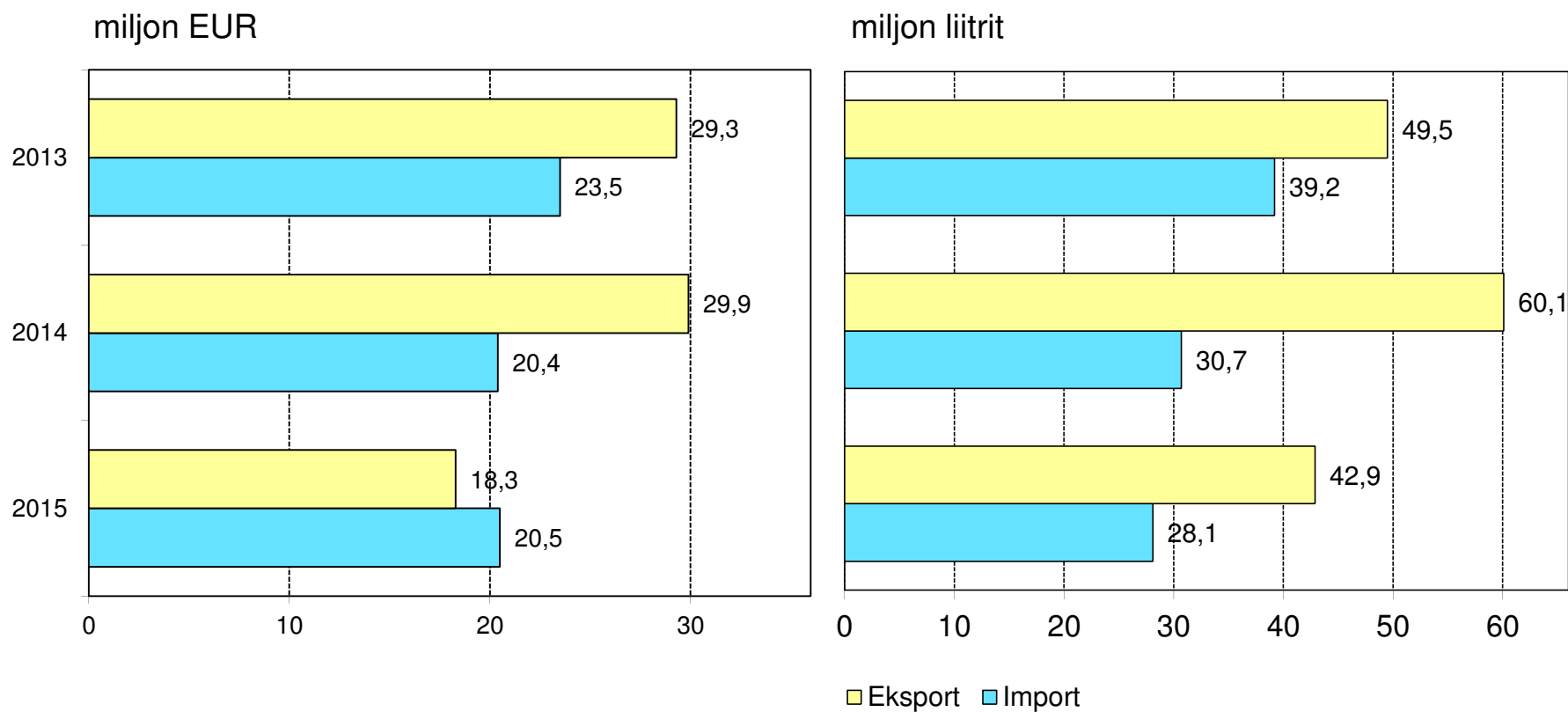

Allikas: EUROSTAT, EKI arvutused.

2014. aasta andmed korrigeeritud.

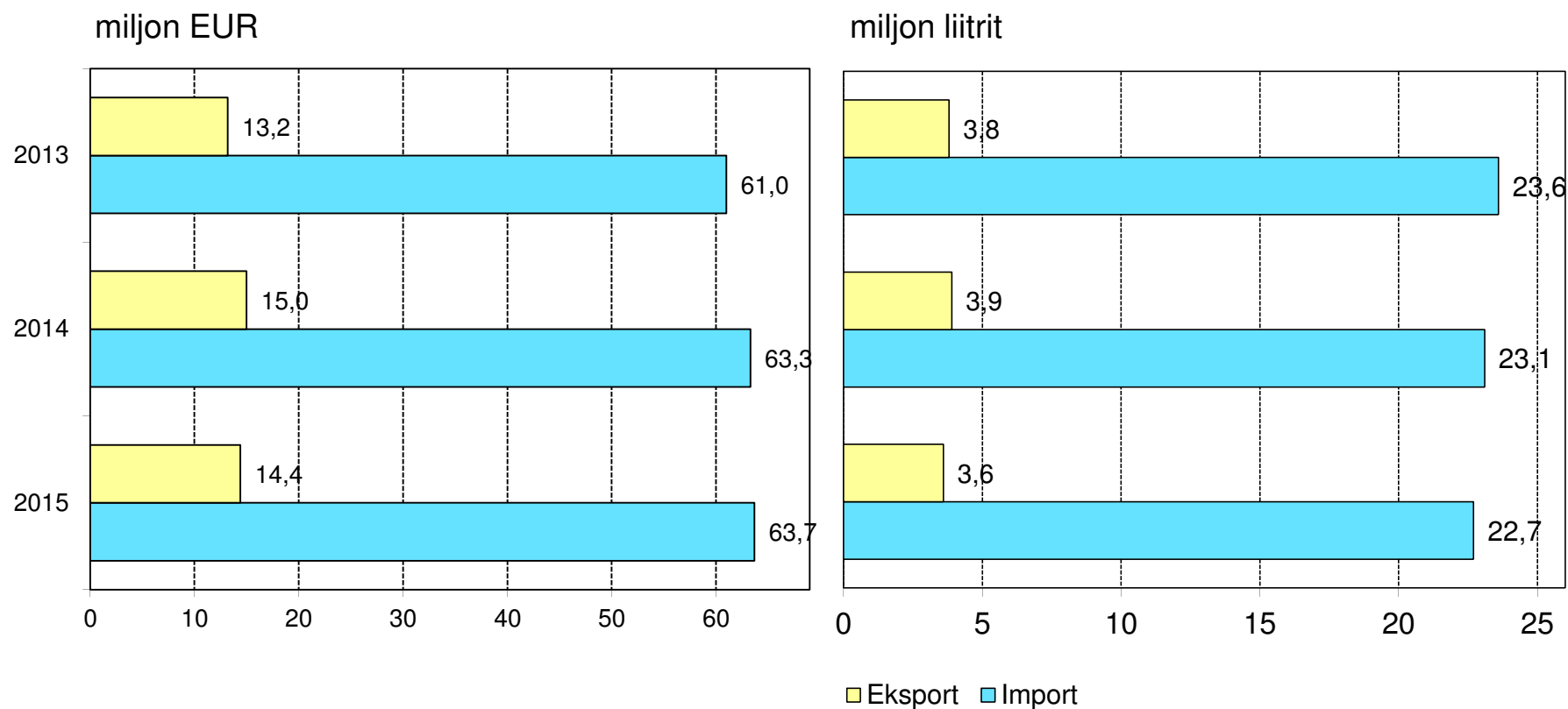
* Tootel märgitud kanguses.

Õlle eksport / import 2013-2015*

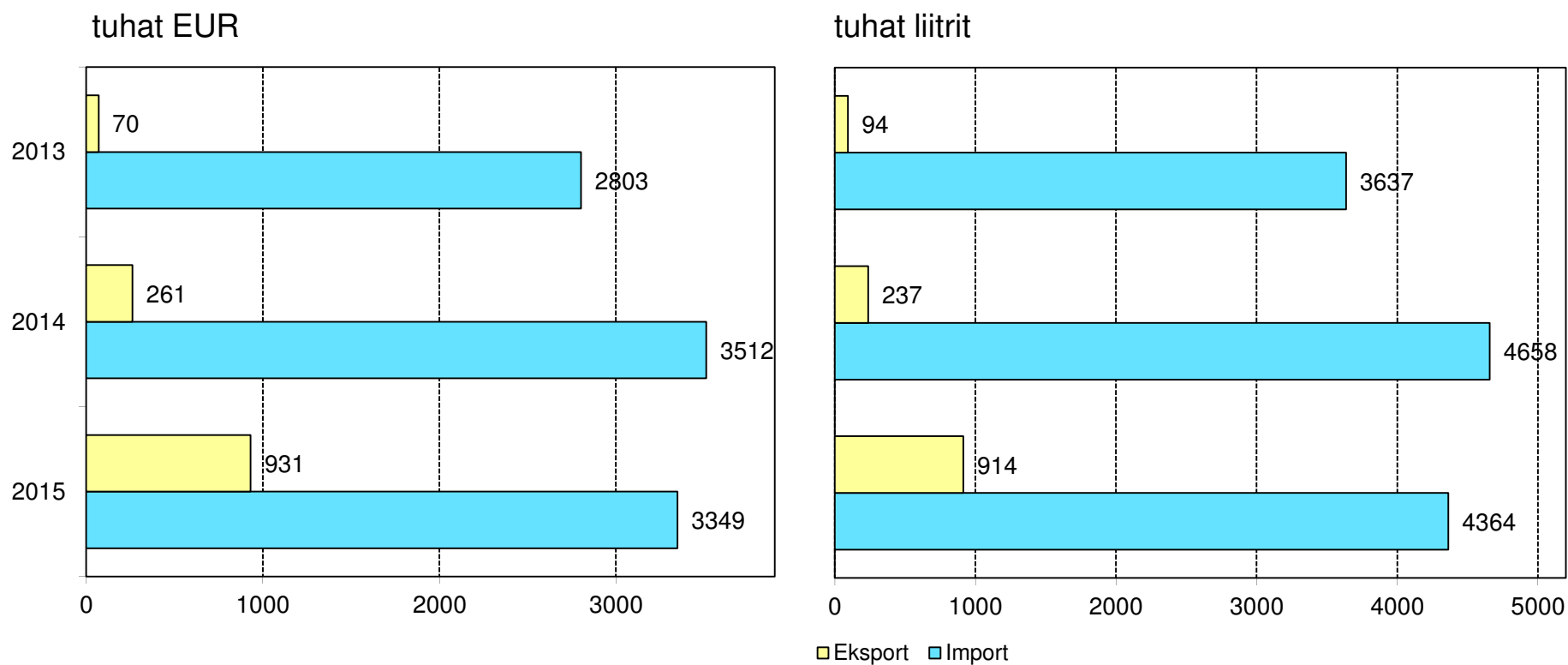
Allikas: EUROSTAT.
2014. aasta andmed korrigeeritud.
* Tootel märgitud kanguses.

Viinamarjaveini eksport / import 2013-2015*

Allikas: EUROSTAT.
2014. aasta andmed korrigeeritud.
* Tootel märgitud kanguses.

Etüülalkoholi ($\geq 80\%$) eksport / import 2013-2015*

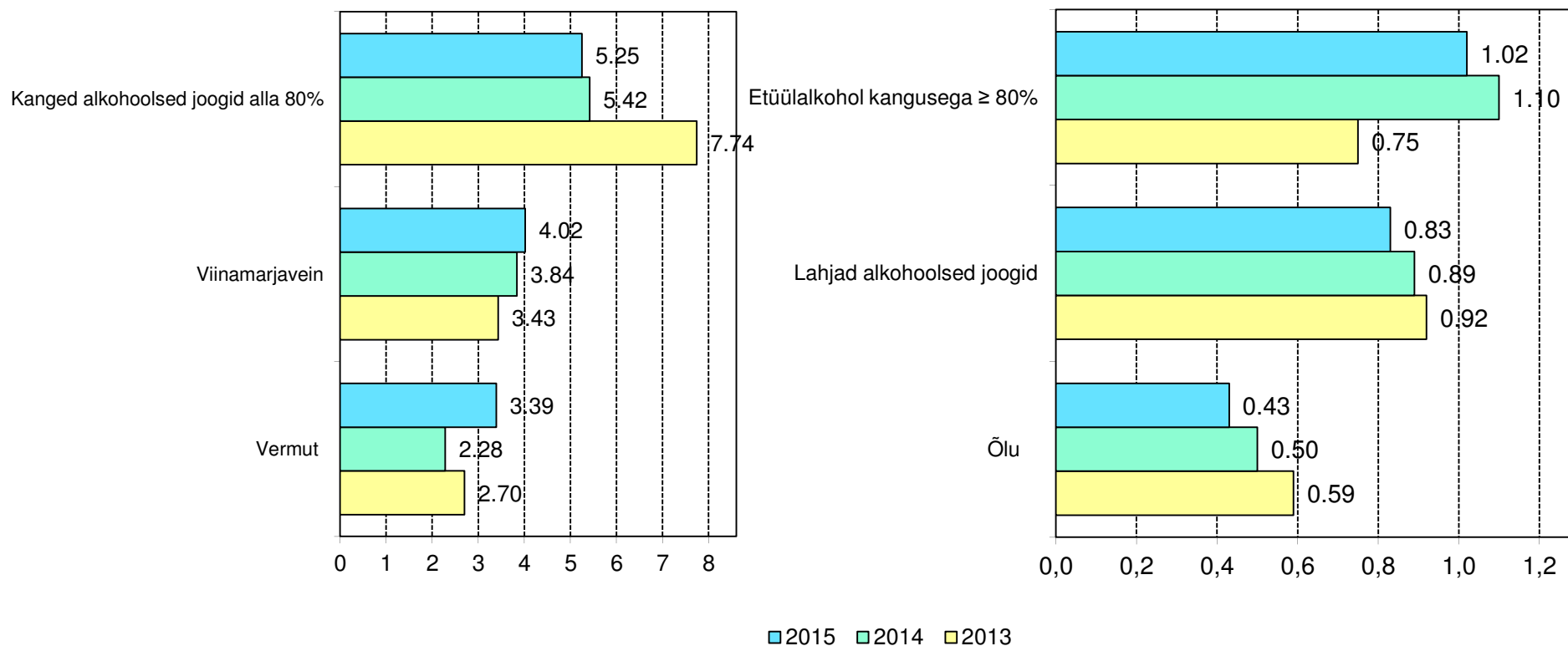

Allikas: EUROSTAT.

* Tootel märgitud kanguses.

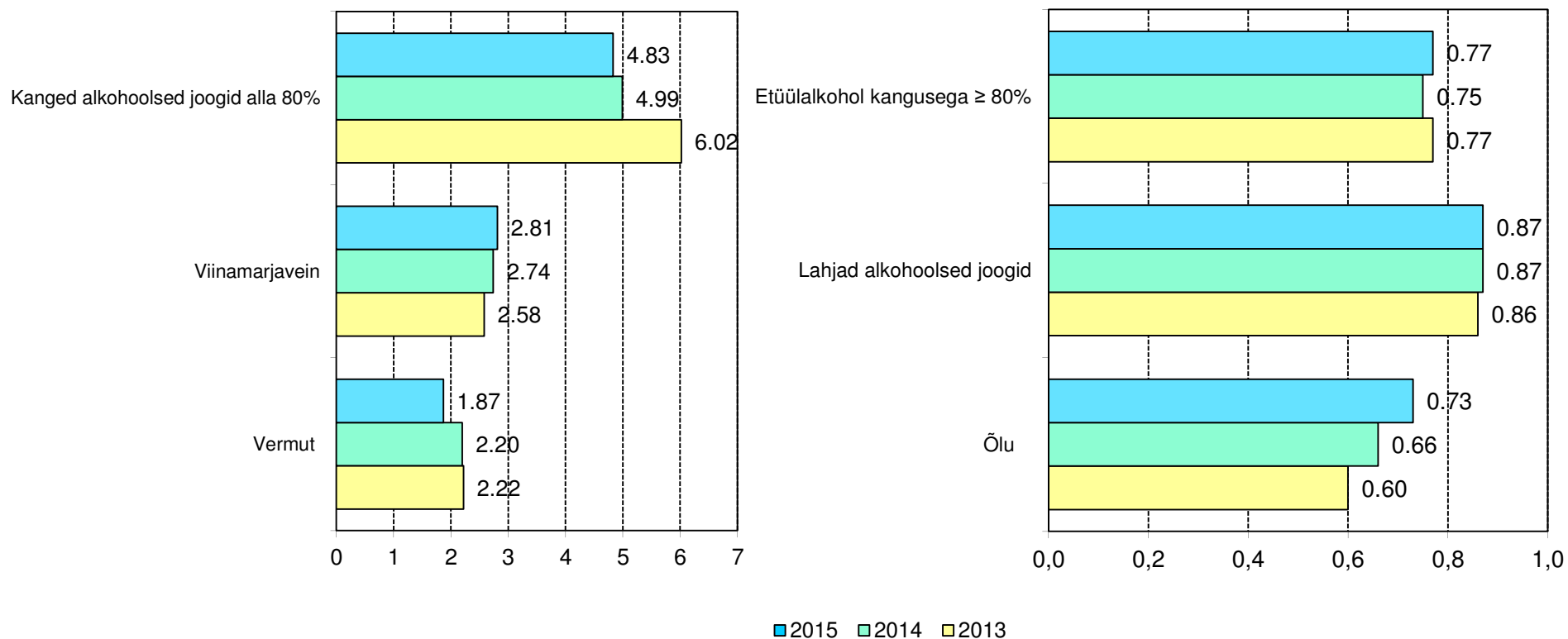

Alkoholsete jookide ekspordihinnad* (EUR / liiter)

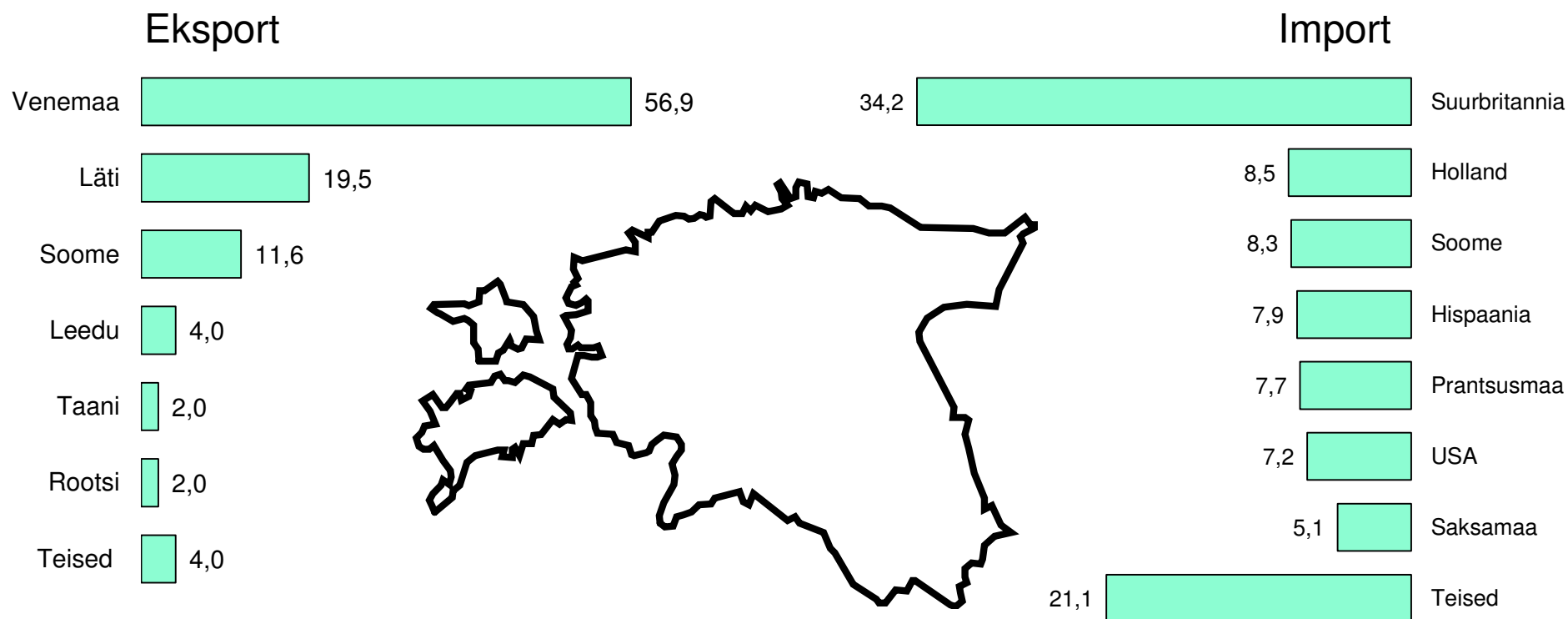
* Tootel märgitud kanguses.

Alkoholsete jookide impordihinnad* (EUR / liiter)

* Tootel märgitud kanguses.

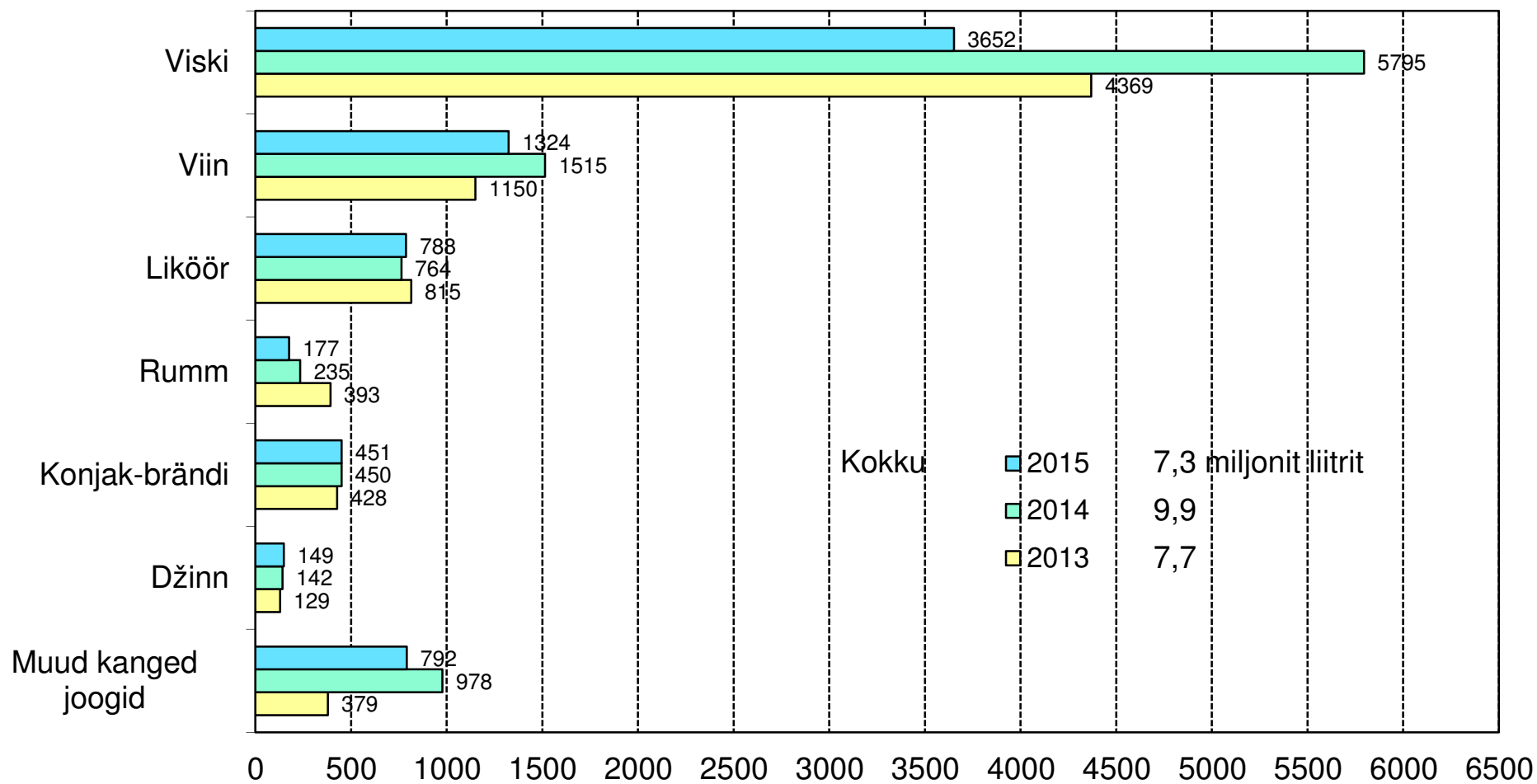
Kangete alkoholsete jookide eksport / import riigiti (2015, % kogusest)

	2013	2014	2015
Kogueksport, miljon EUR	156,1	141,0	101,3
Koguimport, miljon EUR	172,4	171,6	119,5
Bilanss, miljon EUR	-16,3	-30,6	-18,2

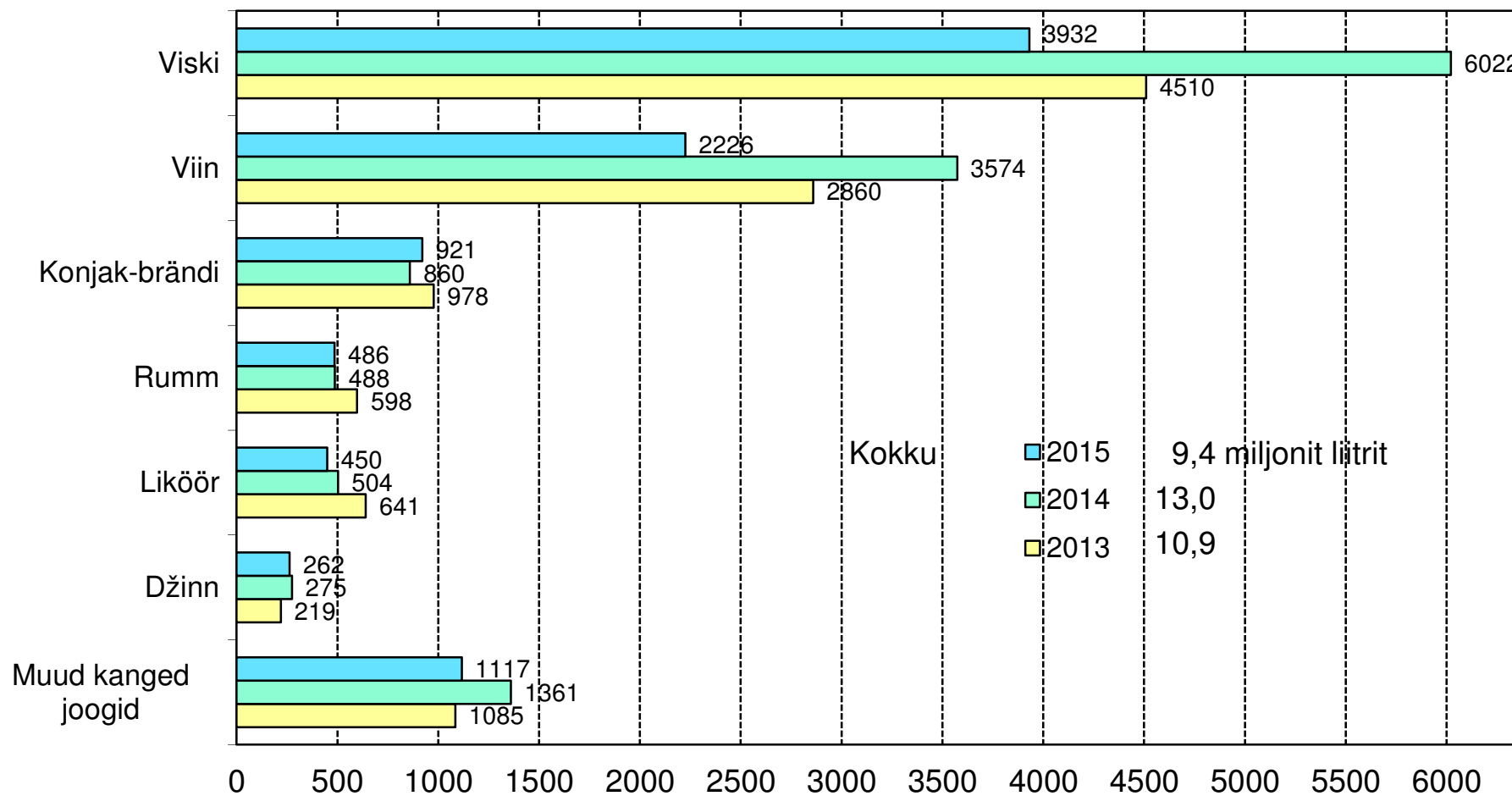
* Allikas: EUROSTAT, EKI arvutused.

Kangete alkoholsete jookide eksport (tuhat liitrit 100%-lise alkoholina)

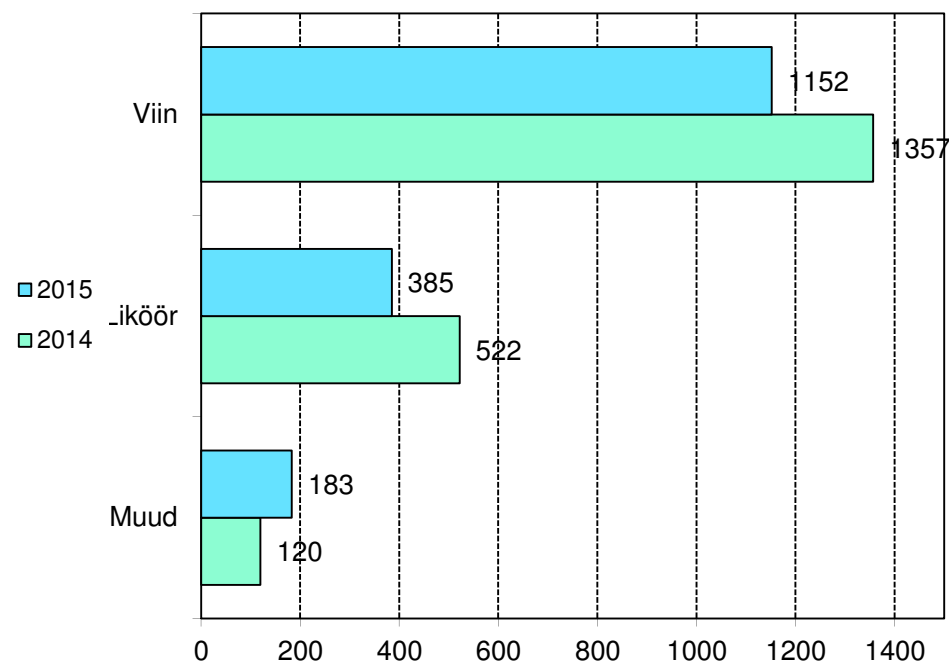
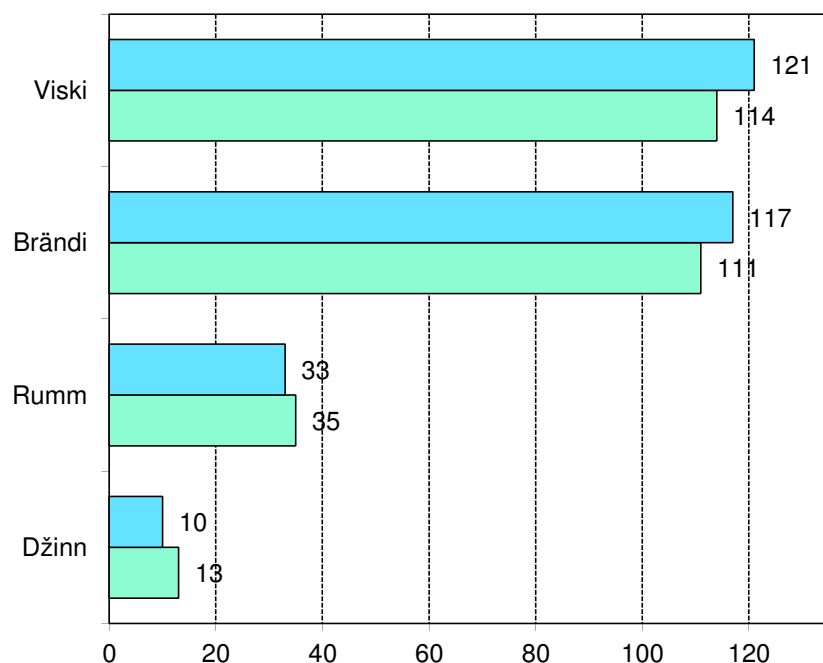
Allikas: EUROSTAT, EKI arvutused.

Kangete alkoholsete jookide import (tuhat liitrit 100%-lise alkoholina)

Allikas: EUROSTAT, EKI arvutused.

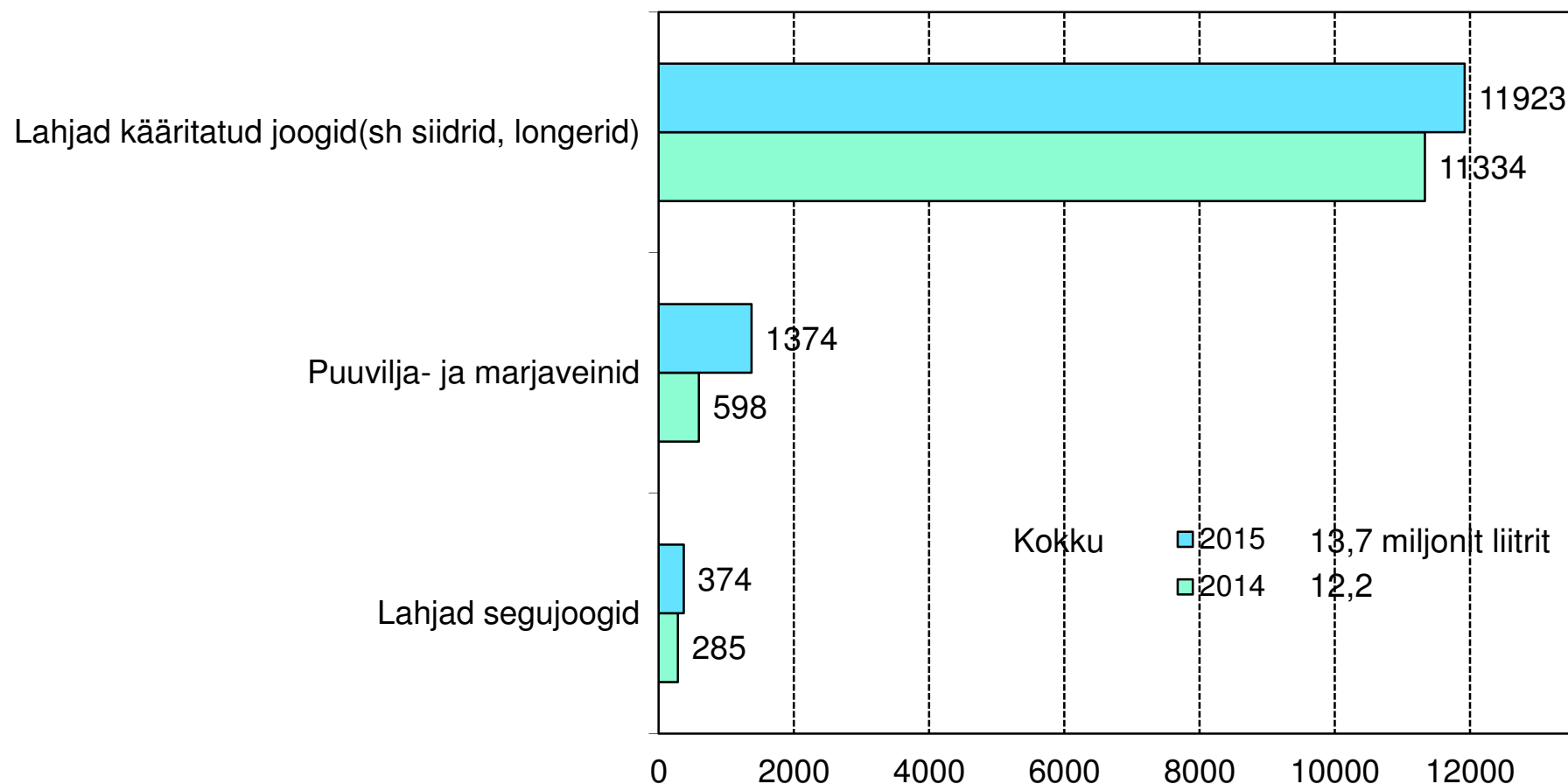
Eestis toodetud kangete alkohoolsete jookide eksport* (tuhat liitrit, tootel märgitud kanguses)

Kokku	2015	-	2 001	tuhat liitrit tootel märgitud kanguses
	2014	-	2 272	

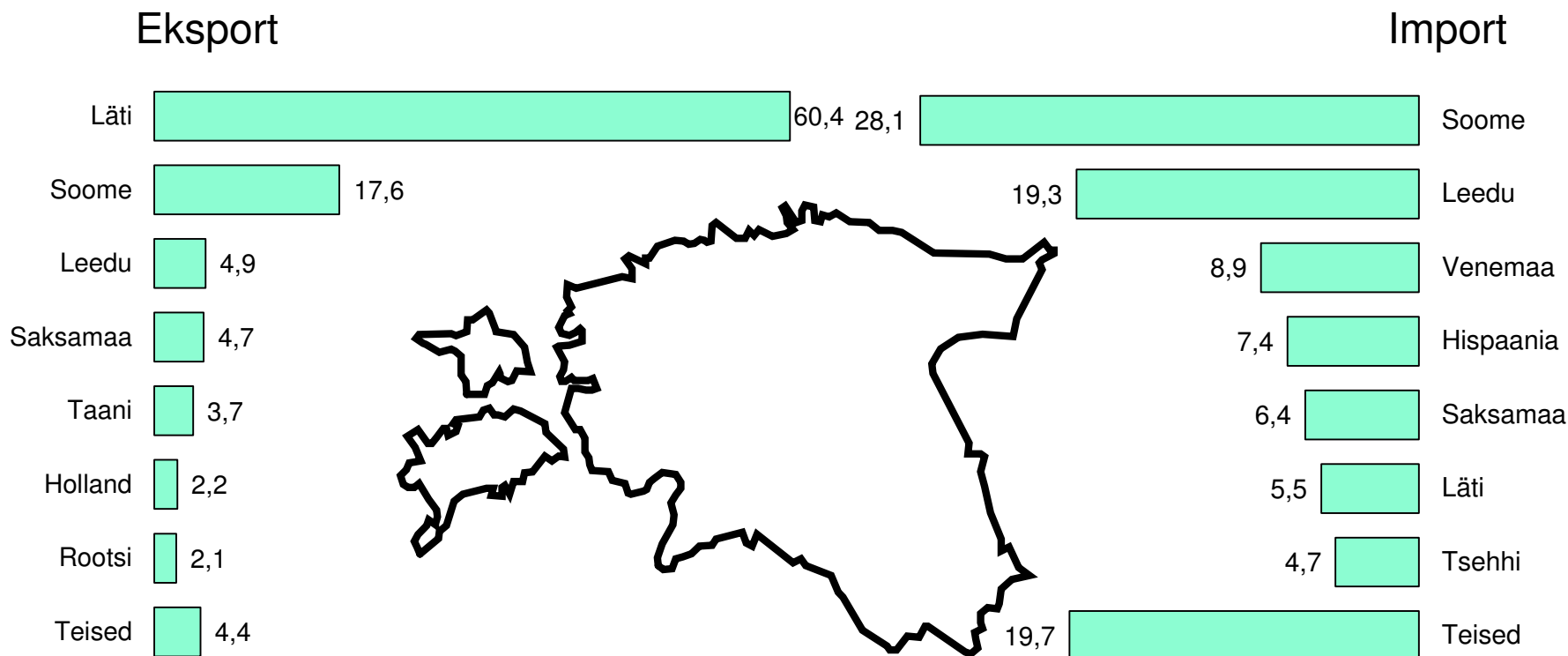
Allikas: tootjate andmed, EKI arvutused.
* 2014. aasta laovarud korrigeeritud.

Eestis toodetud lahjade alkoholsete jookide eksport (tuhat liitrit)

Allikas: tootjate andmed, EKI arvutused.
2014. aasta andmed korrigeeritud.

Õlle eksport / import riigiti (2015, % kogusest)

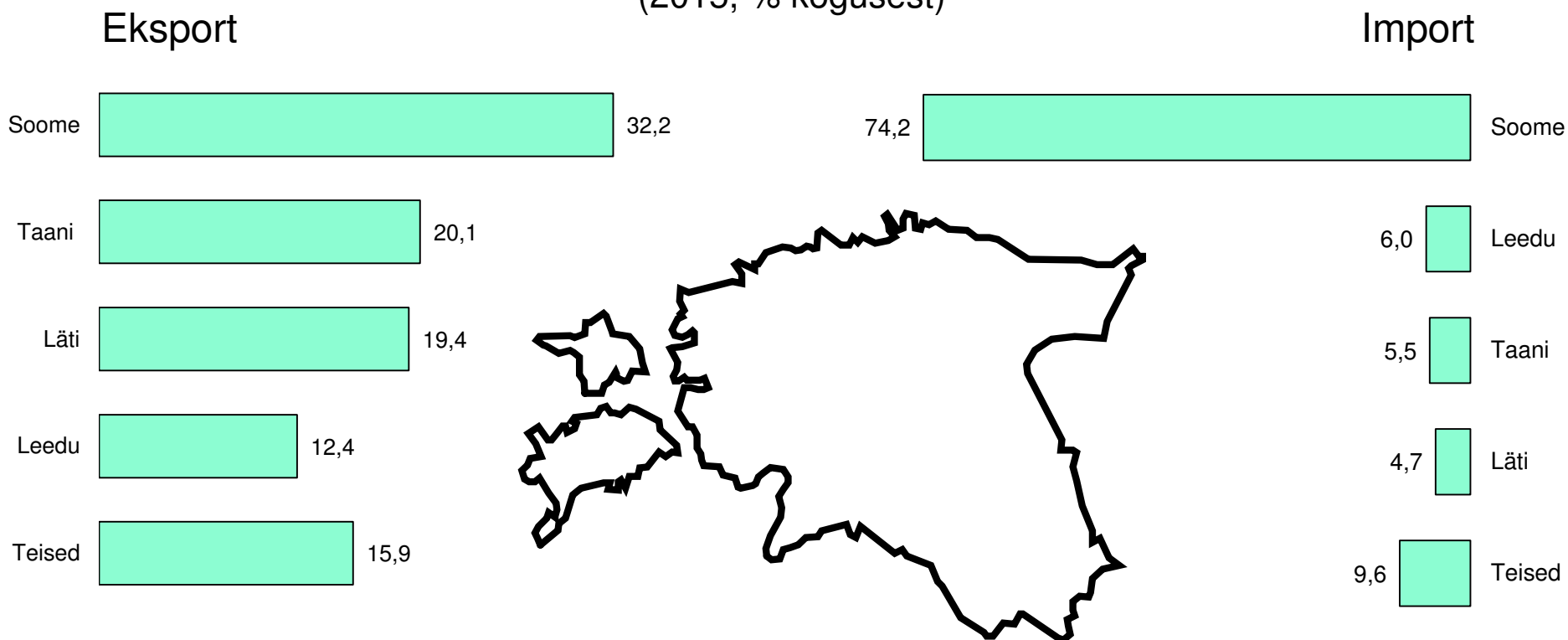
	2013	2014	2015
Kogueksport, miljon liitrit	49,5	60,1	42,9
Koguimport, miljon liitrit	39,2	30,7	28,1

Allikas: EUROSTAT.

Lahjade alkoholsete jookide eksport / import riigiti

(2015, % kogusest)

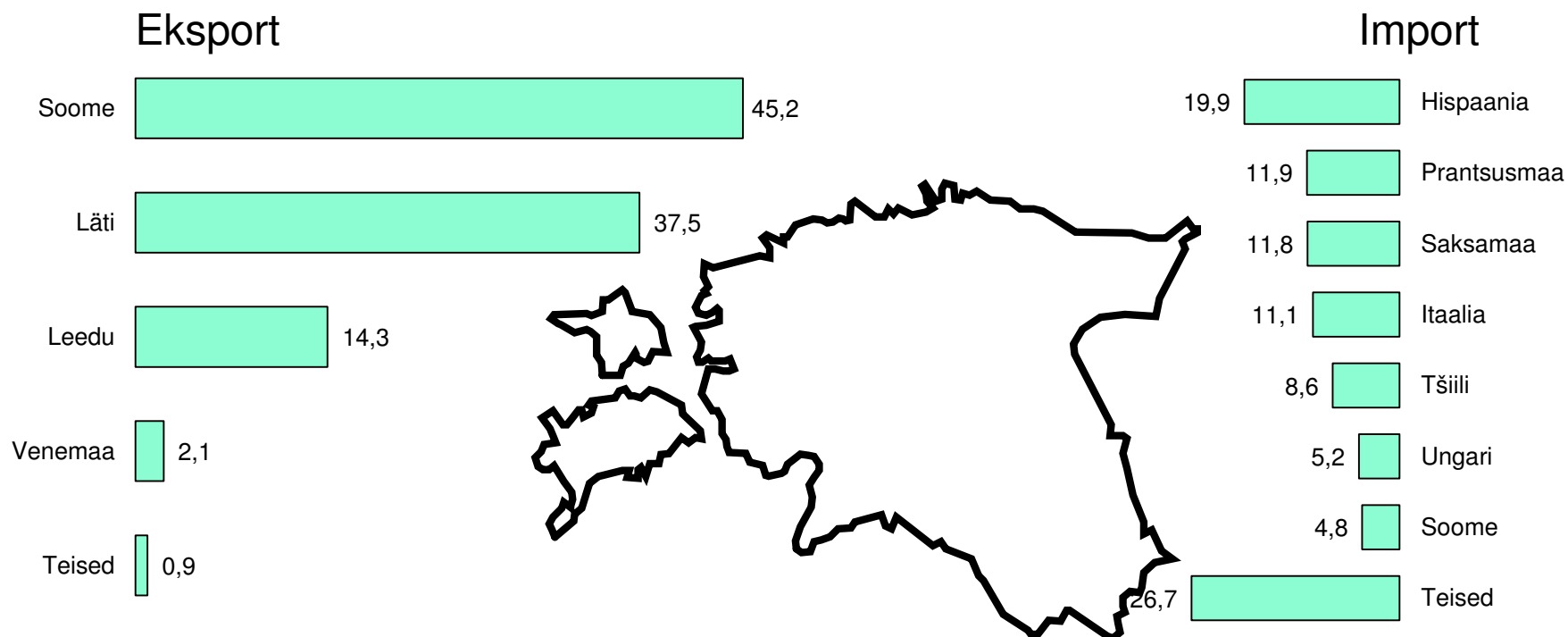

	2013	2014	2015
Kogueksport, miljon liitrit	16,1	16,7	17,0
Koguimport, miljon liitrit	28,9	24,8	22,5

Allikas: EUROSTAT, EKI arvutused.

Viinamarjaveini eksport / import riigiti

(2015, % kogusest)

	2013	2014	2015
Kogueksport, tuhat liitrit	3 837	3 902	3 593
Koguimport, tuhat liitrit	23 608	23 135	22 700

Allikas: EUROSTAT.

3. MÜÜK SISETURUL JA TARBIMINE

Alkohoolsete jookide müük ja tarbimine Eestis

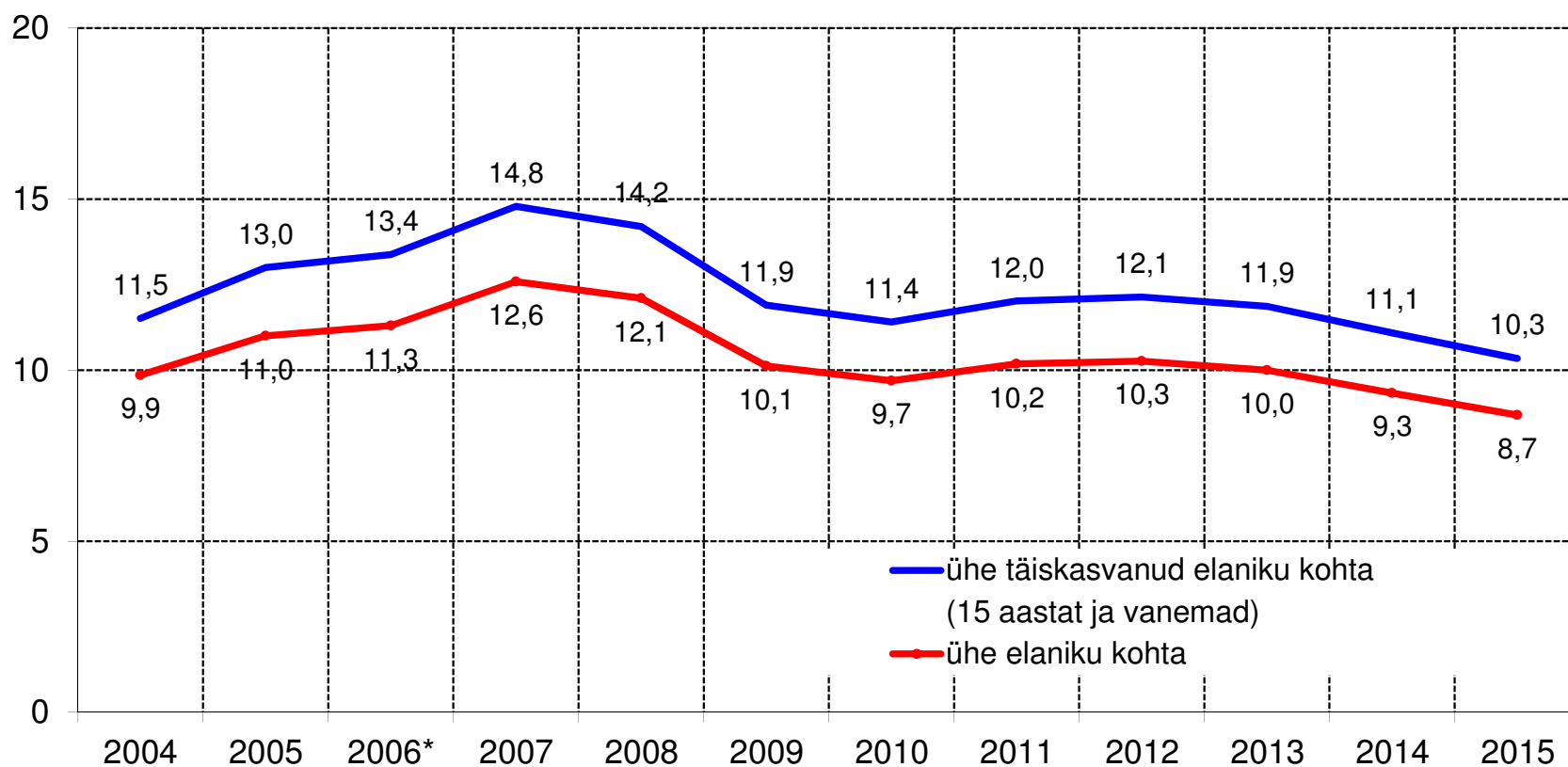
(100%-lises alkoholis)

	2011	2012	2013	2014	2015
Kogumaht (miljon liitrit)					
Legaalne müük	18,31	19,00	19,76	19,16	18,11
Turistide kaasaostud	4,80	5,30	6,28	6,21	6,10
Turistide tarbimine Eestis	0,97	1,09	1,20	1,30	1,24
Illegaalne müük	0,99	0,99	0,92	0,63	0,64
Kokku tarbimine	13,53	13,60	13,20	12,28	11,42
Täiskasvanud (15+) elaniku kohta (liitrit)					
Legaalne müük	16,3	16,9	17,8	17,3	16,3
Turistide kaasaostud	4,3	4,7	5,6	5,6	5,5
Turistide tarbimine Eestis	0,9	1,0	1,1	1,2	1,1
Illegaalne müük	0,9	0,9	0,8	0,6	0,6
Kokku tarbimine	12,0	12,1	11,9	11,1	10,3
Kanged alkohoolsed joogid	4,8	4,5	4,5	4,0	3,6
sh viin	3,2	2,9	3,0	2,7	2,5
Õlu	4,8	4,8	4,6	4,4	4,3
Viinamajaveinid	1,4	1,5	1,6	1,6	1,5
Lahjad alkohoolsed joogid	1,0	1,3	1,2	1,1	0,9

märkus: 2014, aasta andmed korrigeeritud

Elanikke kokku (miljon)	1 330	1 325	1 320	1 316	1 313
Täiskasvanud elanikke (miljon)	1 126	1 120	1 113	1 108	1 104

Alkoholsete jookide tarbimine Eestis (100%-lises alkoholis)

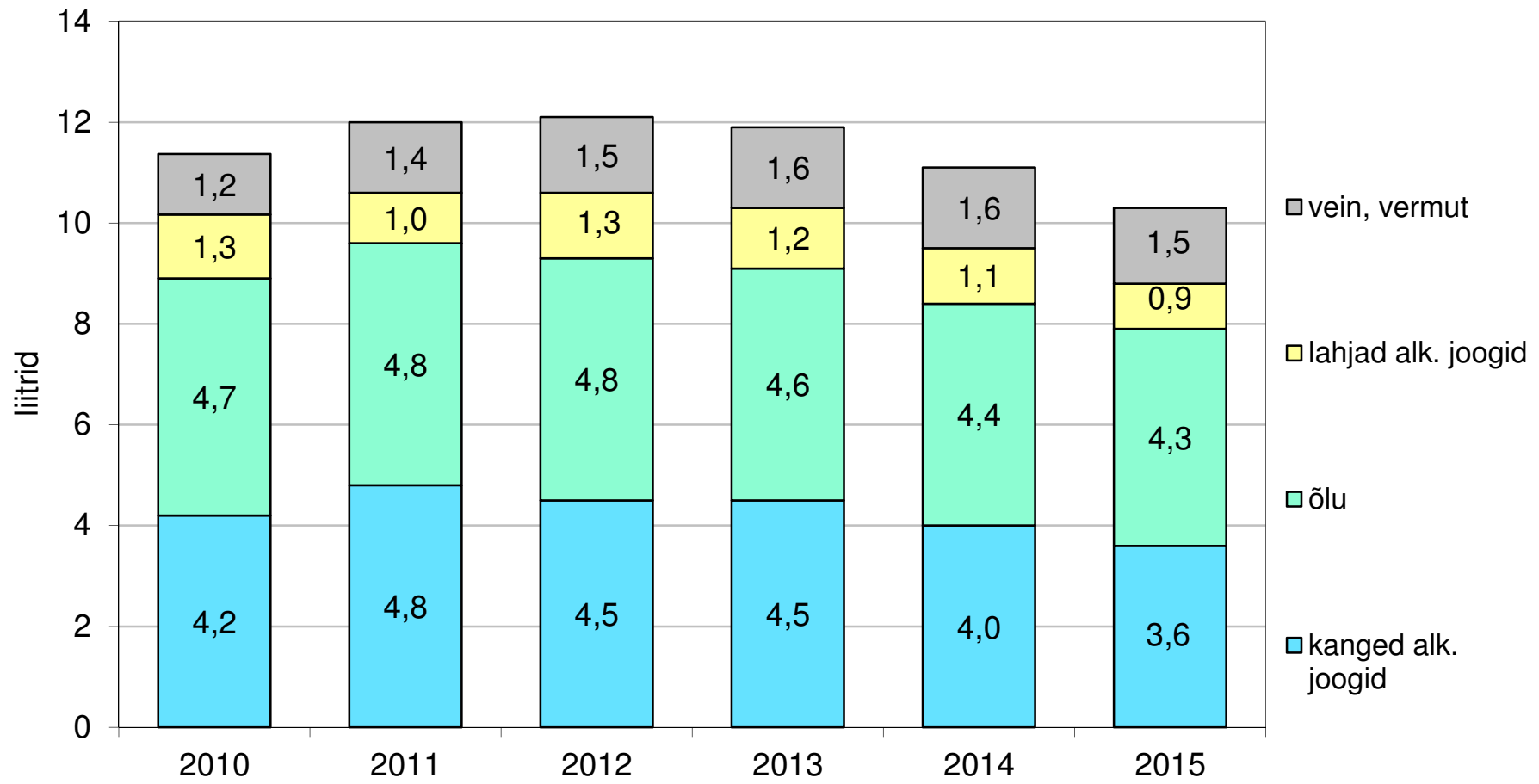

* kuni 2006. a puudusid andmed turistidepoolse tarbimise kohta.

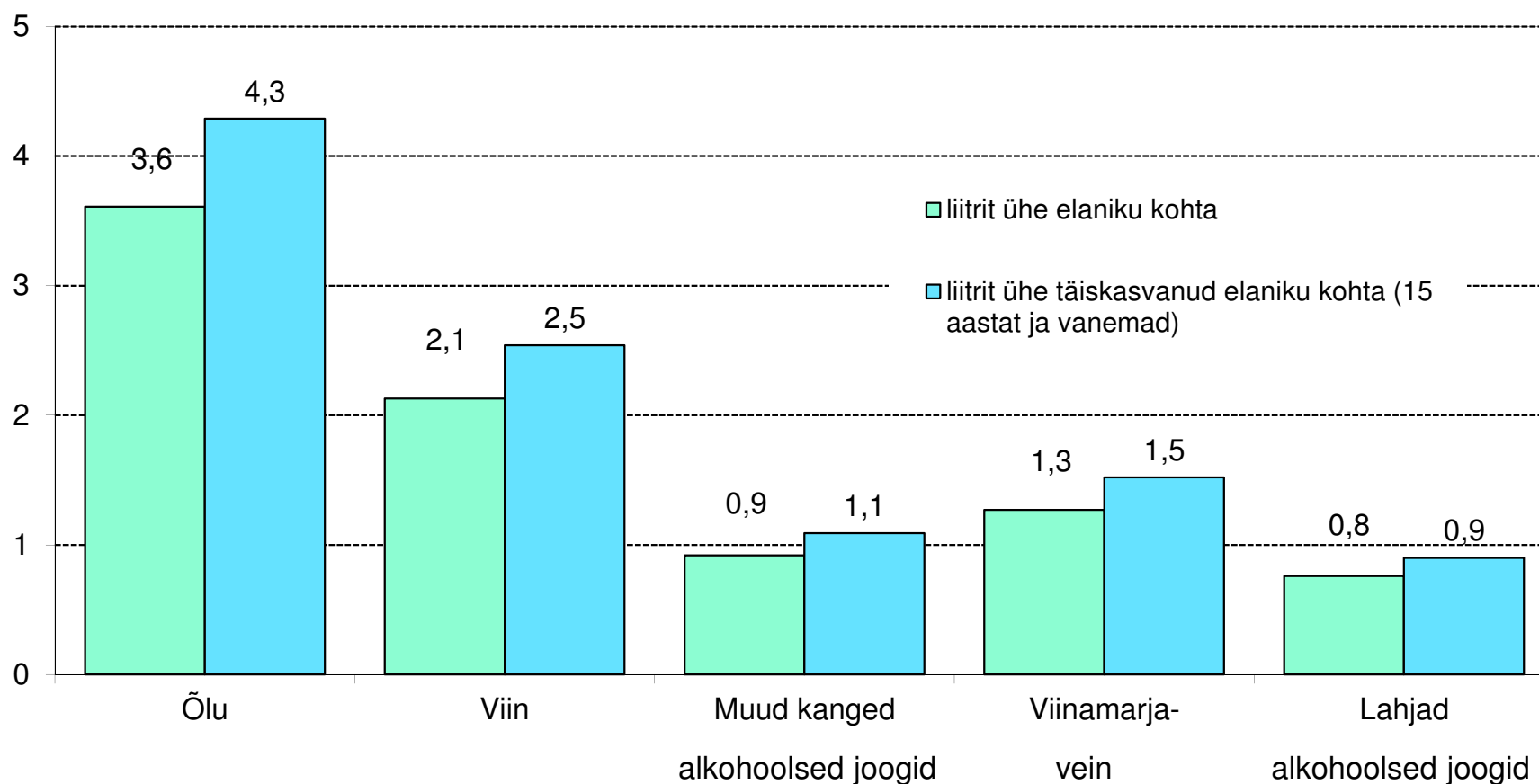
2014. aasta andmed korrigeeritud.

Alkoholsete jookide tarbimine Eestis 2010-2015

(liitrit täiskasvanud (15+) elaniku kohta 100%-lises alkoholis)

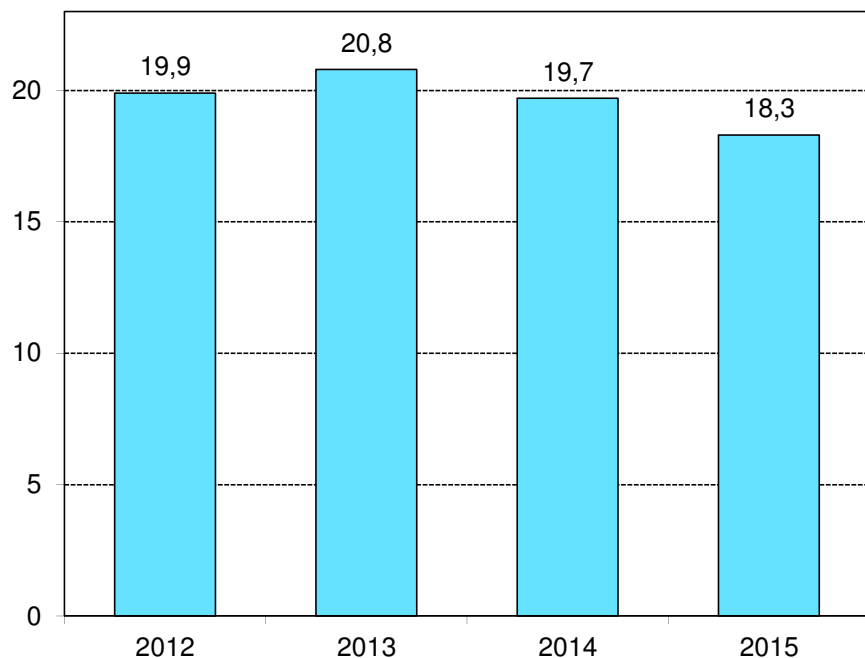
Alkoholsete jookide tarbimine 2015, aastal (100%-lises alkoholis)

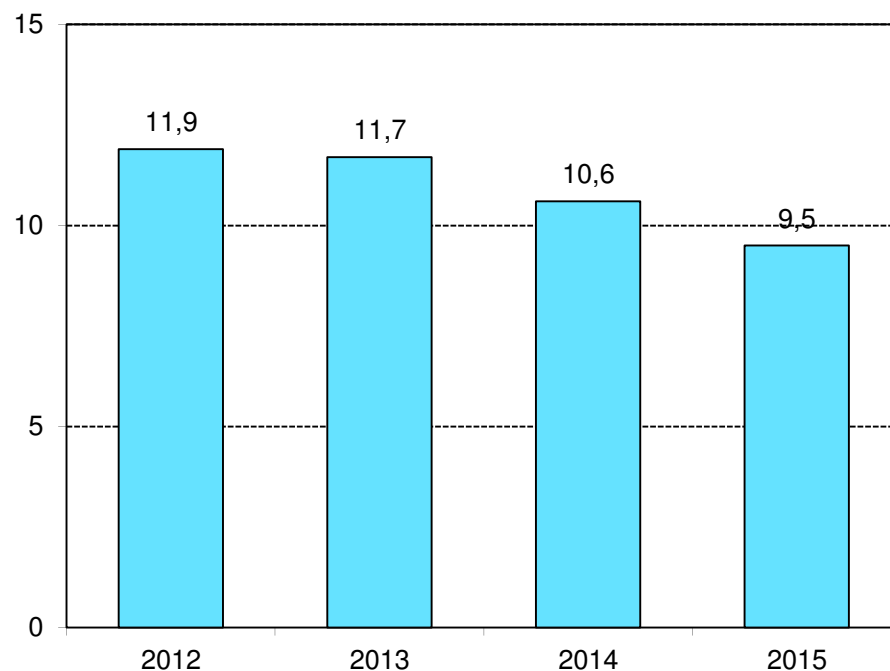
Allikas: EKI arvutused.

Kangete alkoholsete jookide müük ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit*

Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta**

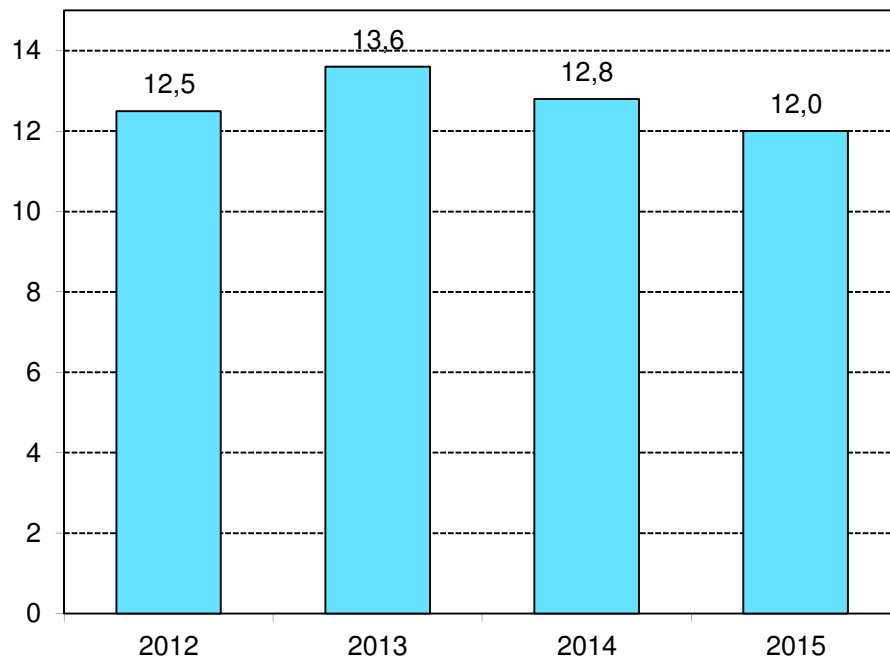
* Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.

** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud, illegaalse alkoholi kogused lisatud.
2014. a andmed korrigeeritud.

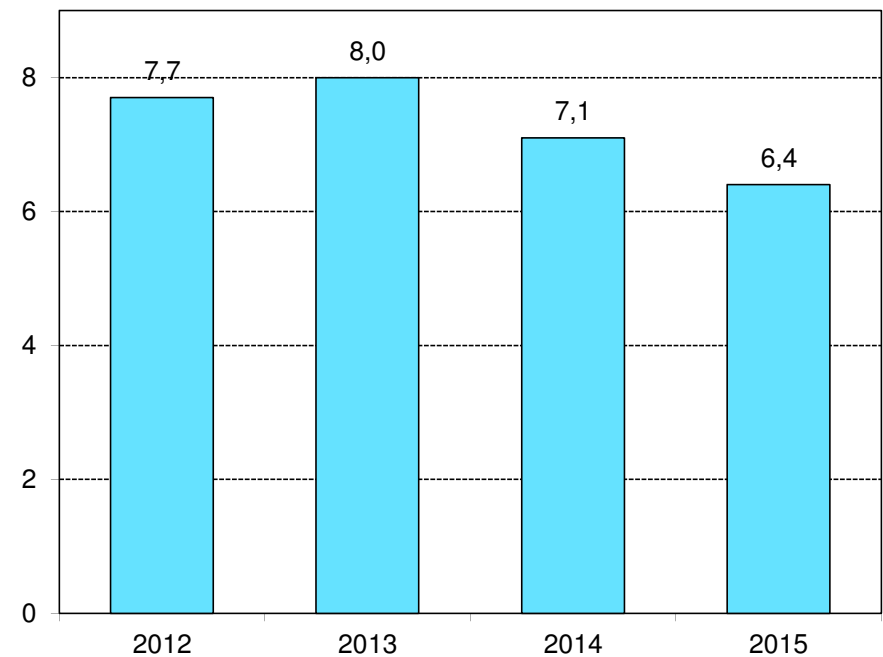

Viina müük ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit*

Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta**

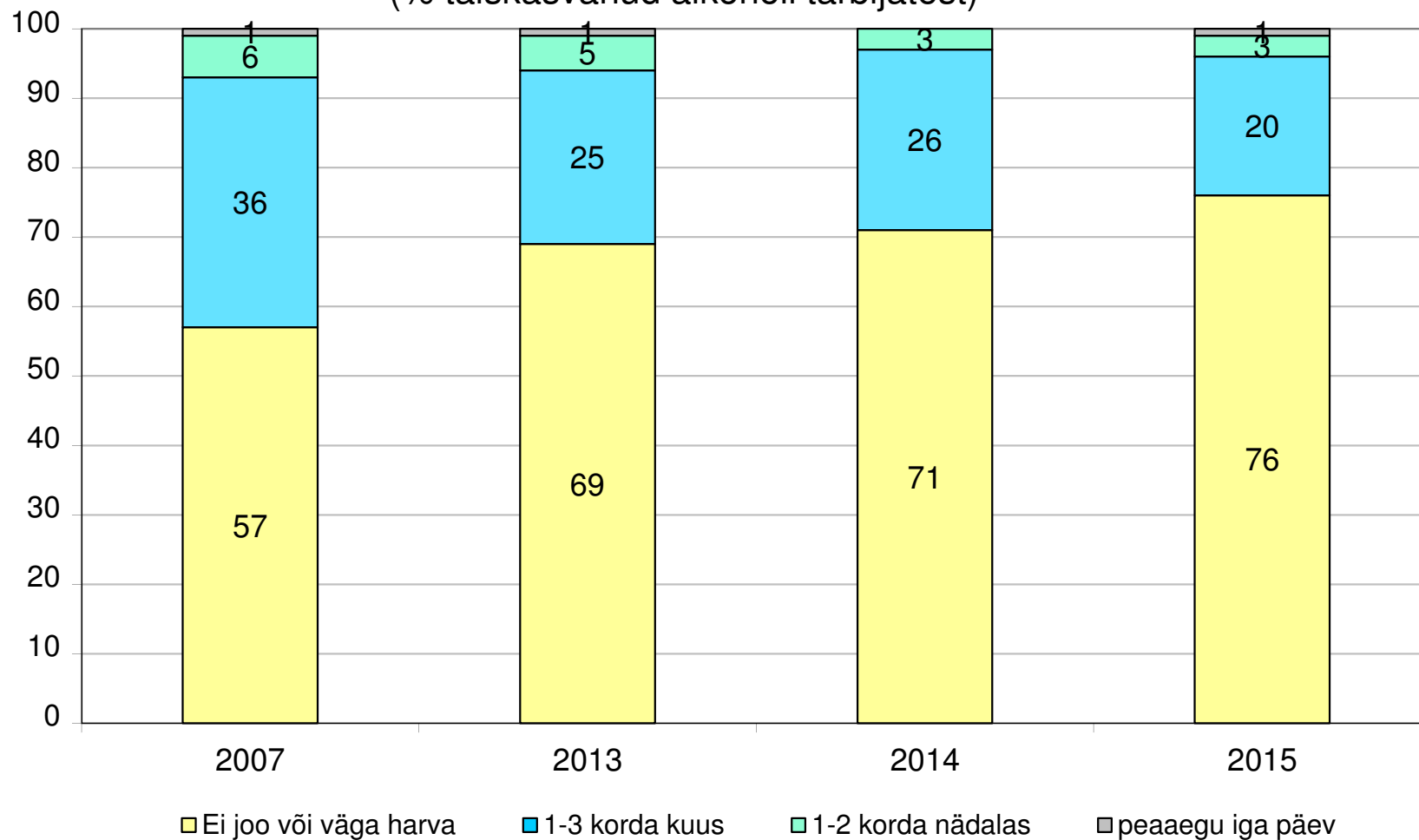

* Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.

** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud, illegaalse alkoholi kogused lisatud. 2014. a andmed korrigeeritud.

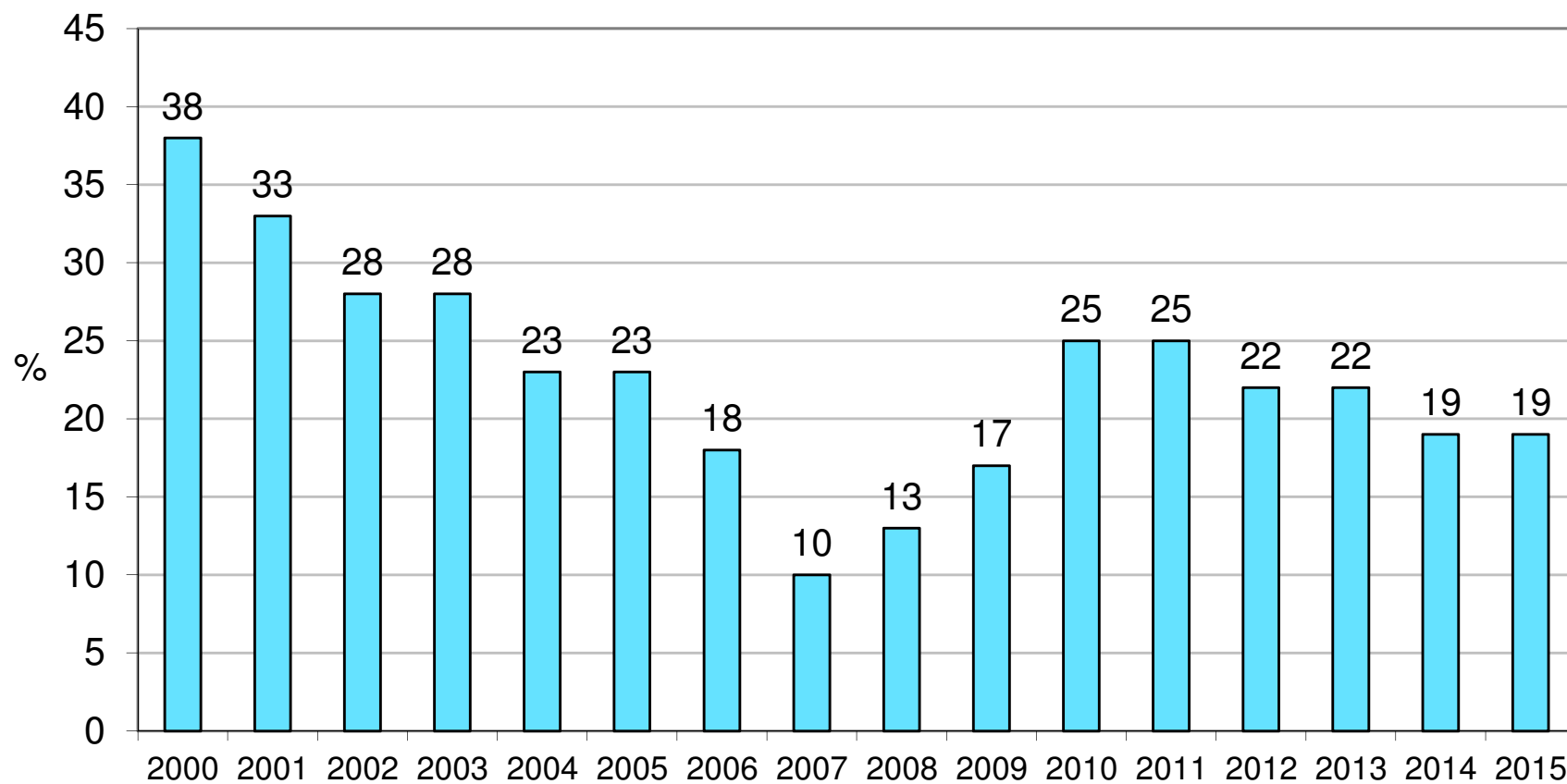
Viina tarbimise sagedused

(% täiskasvanud alkoholi tarbijatest)

Allikas: EKI.

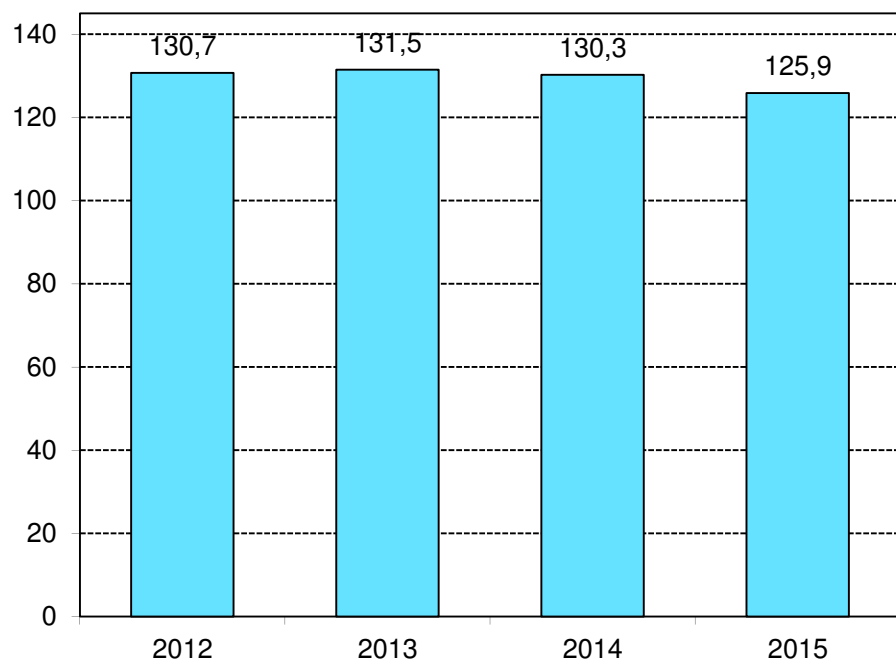
Illegaalse alkoholi osakaal viinaturust (%)

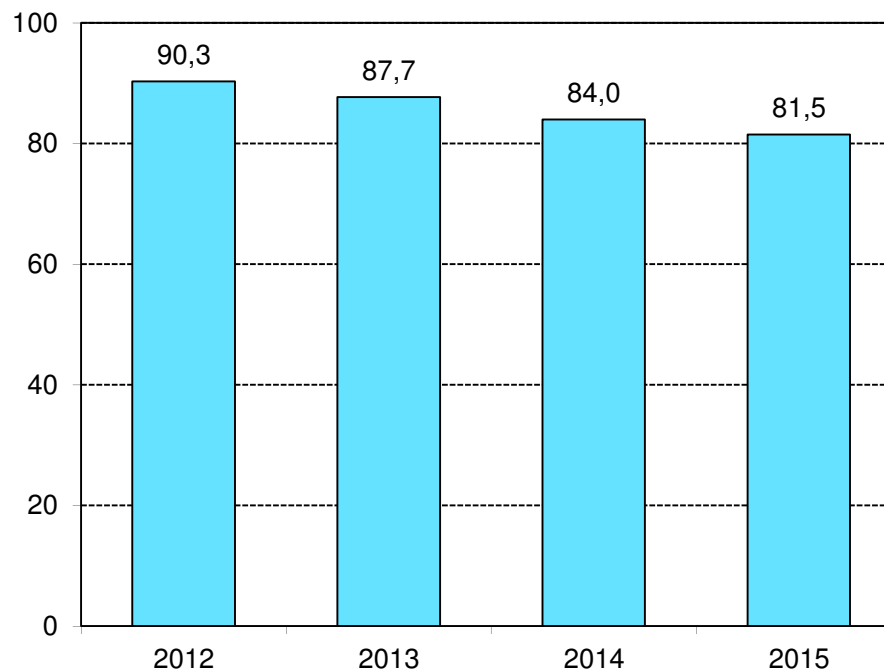
Allikas: EKI arvutused.

Õlle müük ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit*

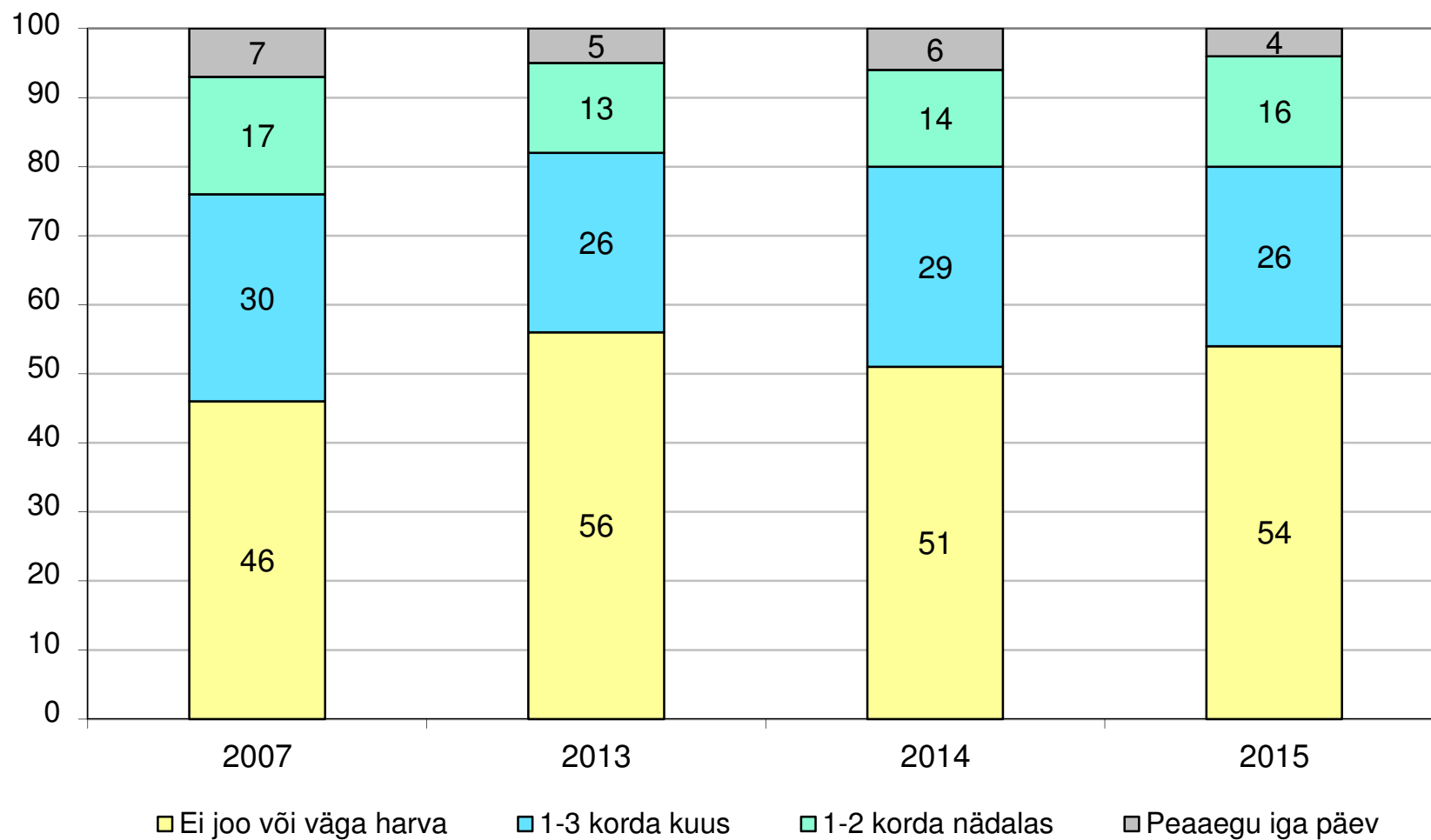
Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta**

* Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.

** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud.
2014. a andmed korrigeeritud.

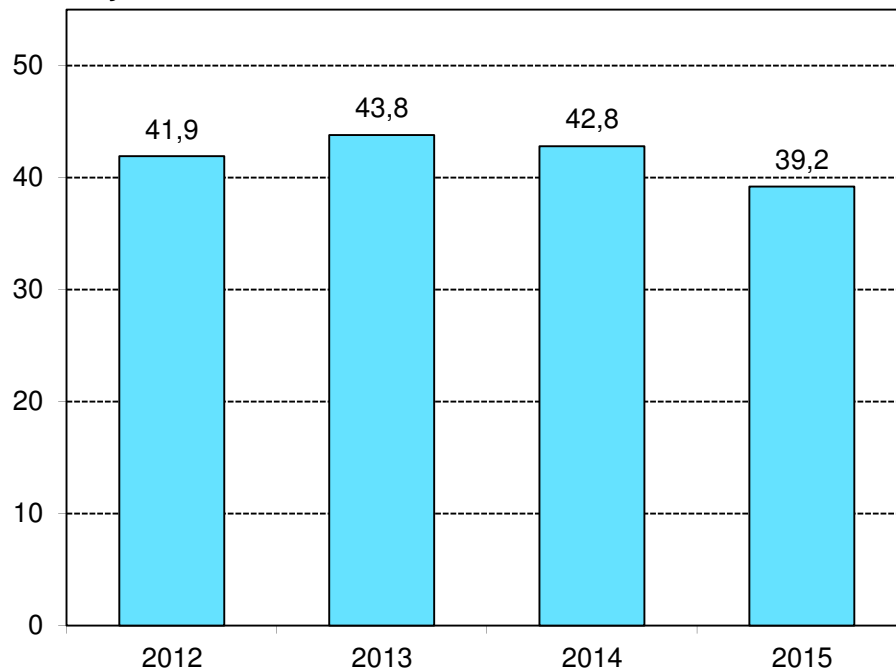
Õlle tarbimise sagedused (% täiskasvanud alkoholi tarbijatest)

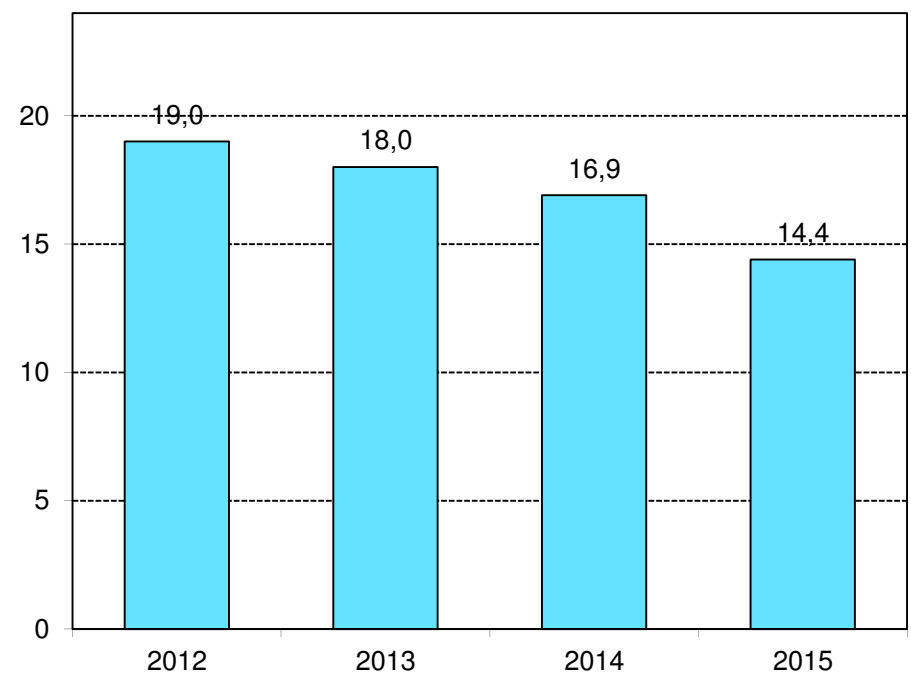
Allikas: EKI

Lahjade alkoholsete jookide müük ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit*

Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta**

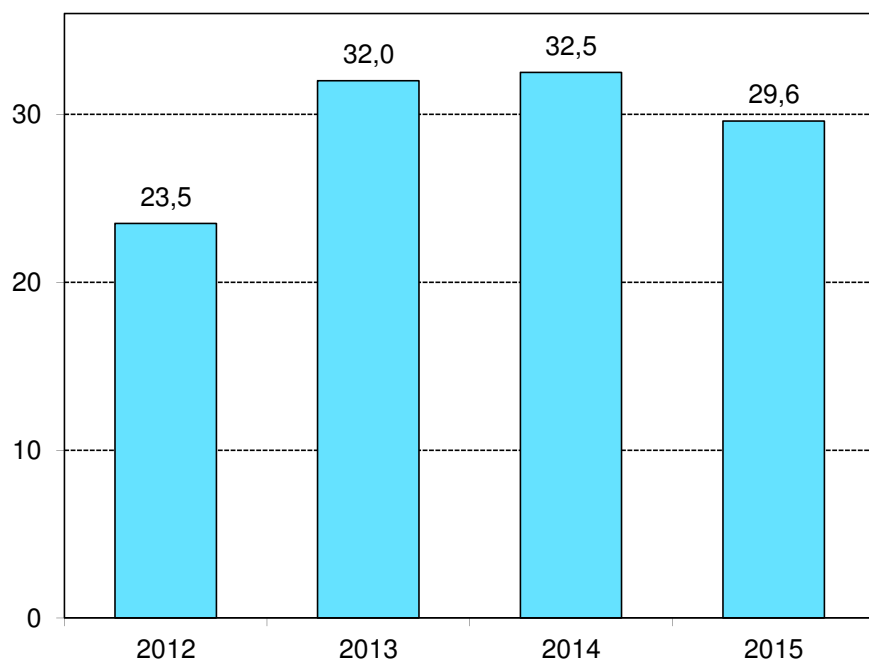

* Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.

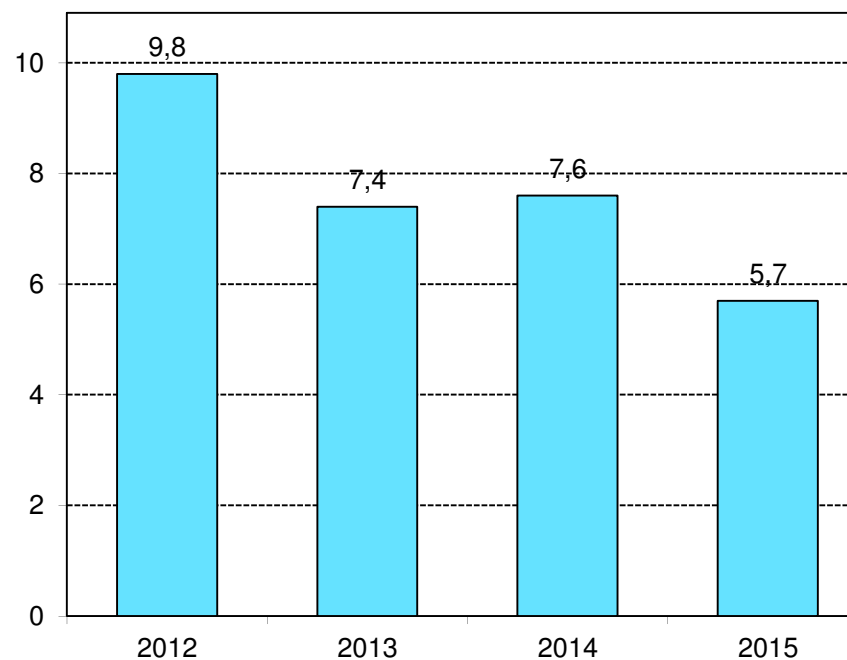
** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud.
2014. a andmed korrigeeritud.

Kääritatud jookide* müük ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit**

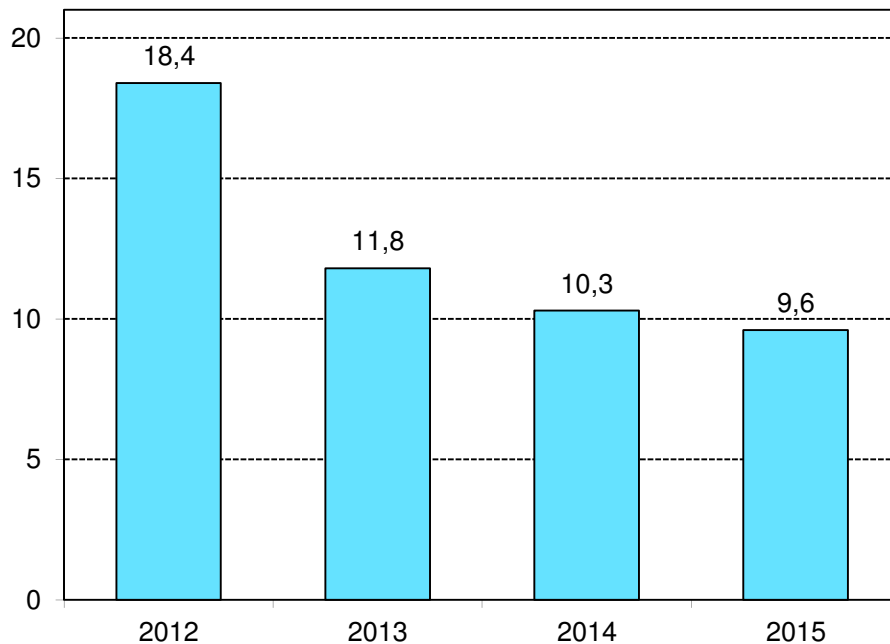
Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta***

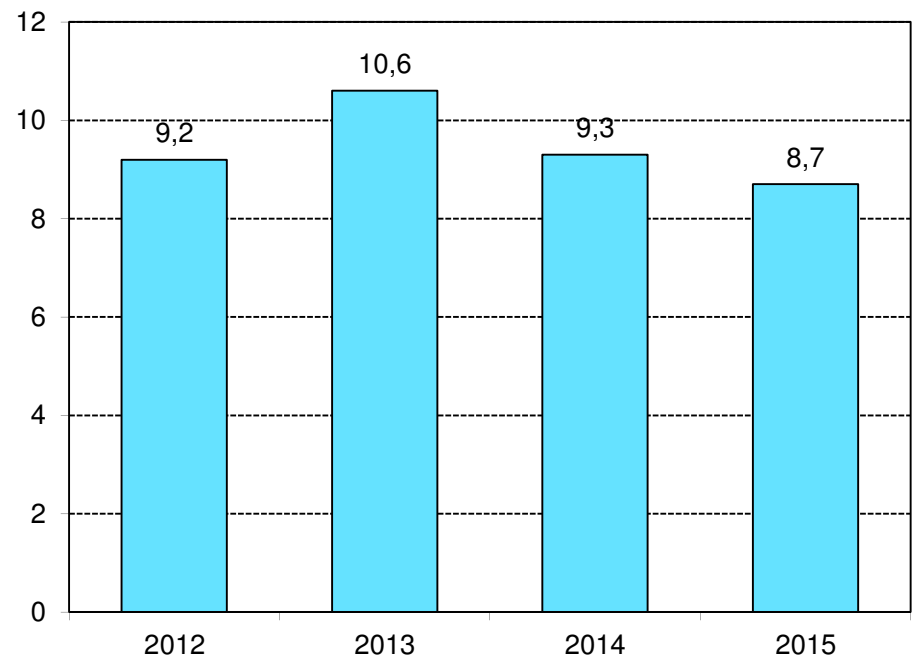
* Sisaldavad siidreid ja kääritatud longereid.
** Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.
*** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud.
2014. a andmed korrigeeritud.

Muude lahjade alkoholsete jookide* müük (segujoogid, puuvilja- ja marjaveinid) ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit**

Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta***

* Sisaldavad lahjasid segujooke ning puuvilja- ja marjaveine.

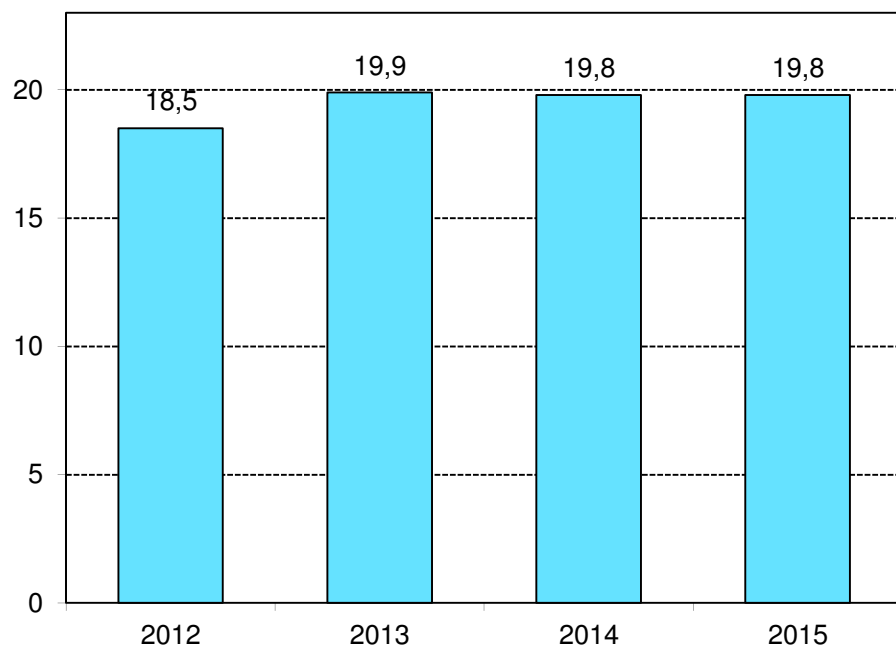
** Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.

*** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud.

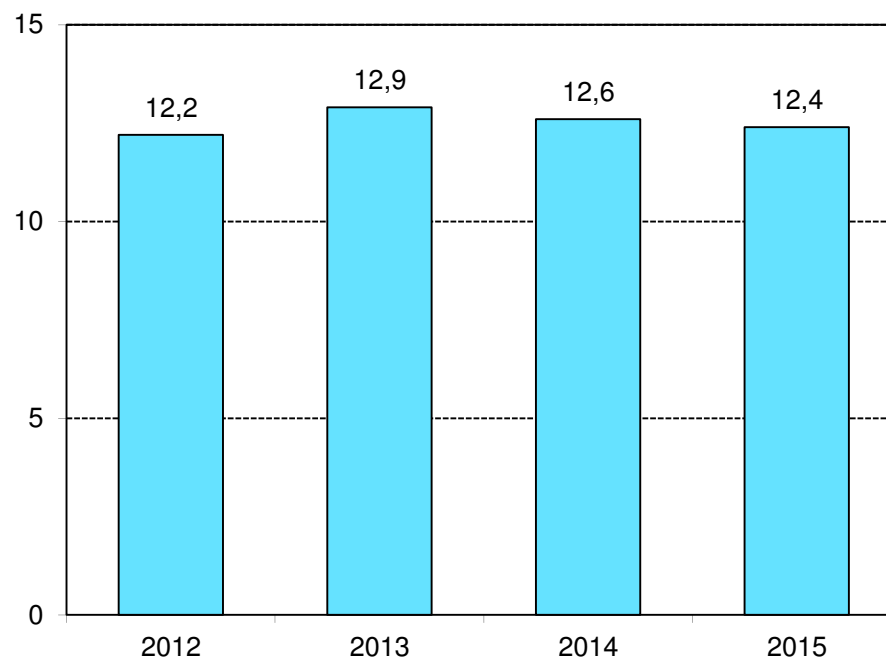

Viinamarjaveinide müük ja tarbimine Eestis (tootel märgitud kangusega)

Müük siseturul,
miljon liitrit*

Tarbimine,
liitrit / täiskasvanud elaniku kohta**

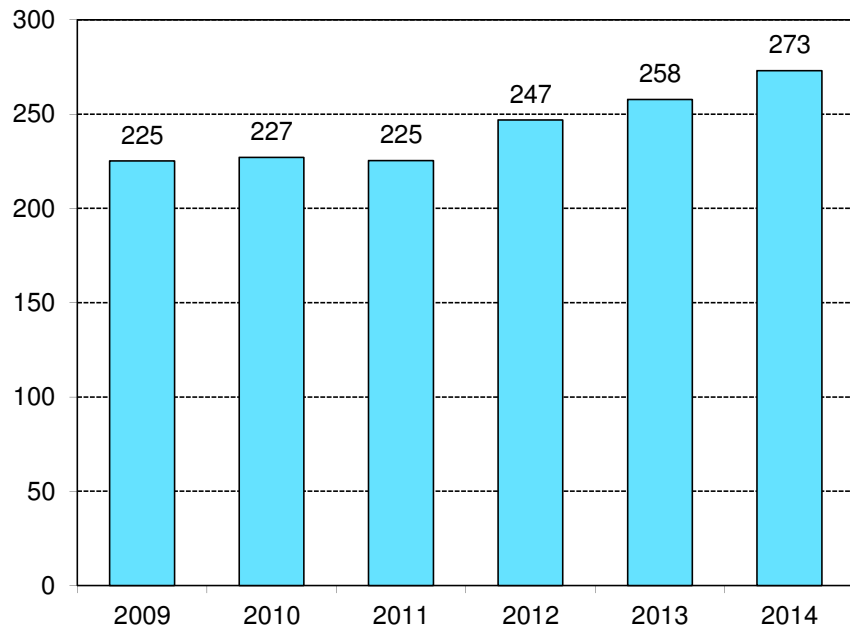

* Sh kõik turistide ostud ja kohapeal tarbimine.

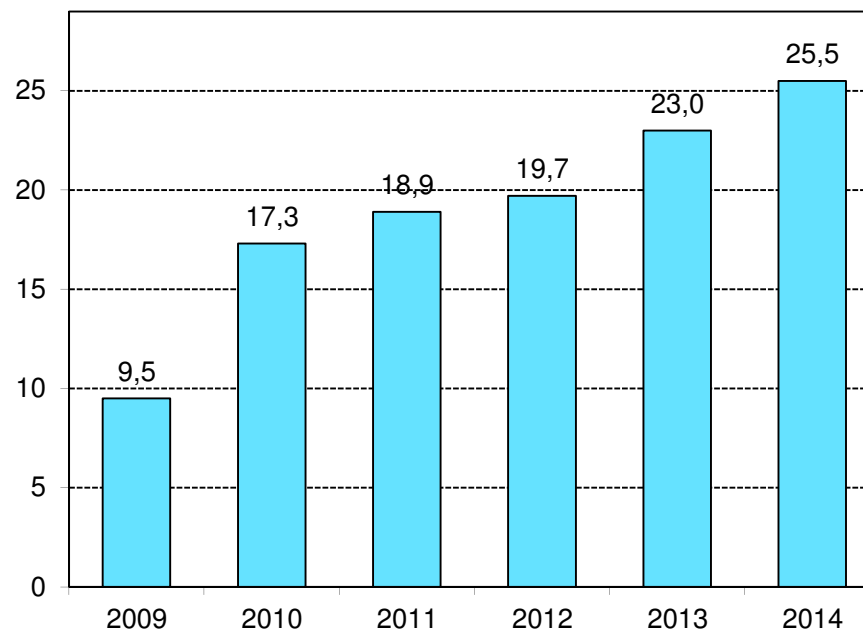
** Turistide ostud ja kohapeal tarbimine maha arvatud, illegaalse alkoholi kogused lisatud. 2014. a andmed korrigeeritud.

Joogitootmisettevõtete müügitulu ja puhaskasum* (miljon eurot)

Müügitulu

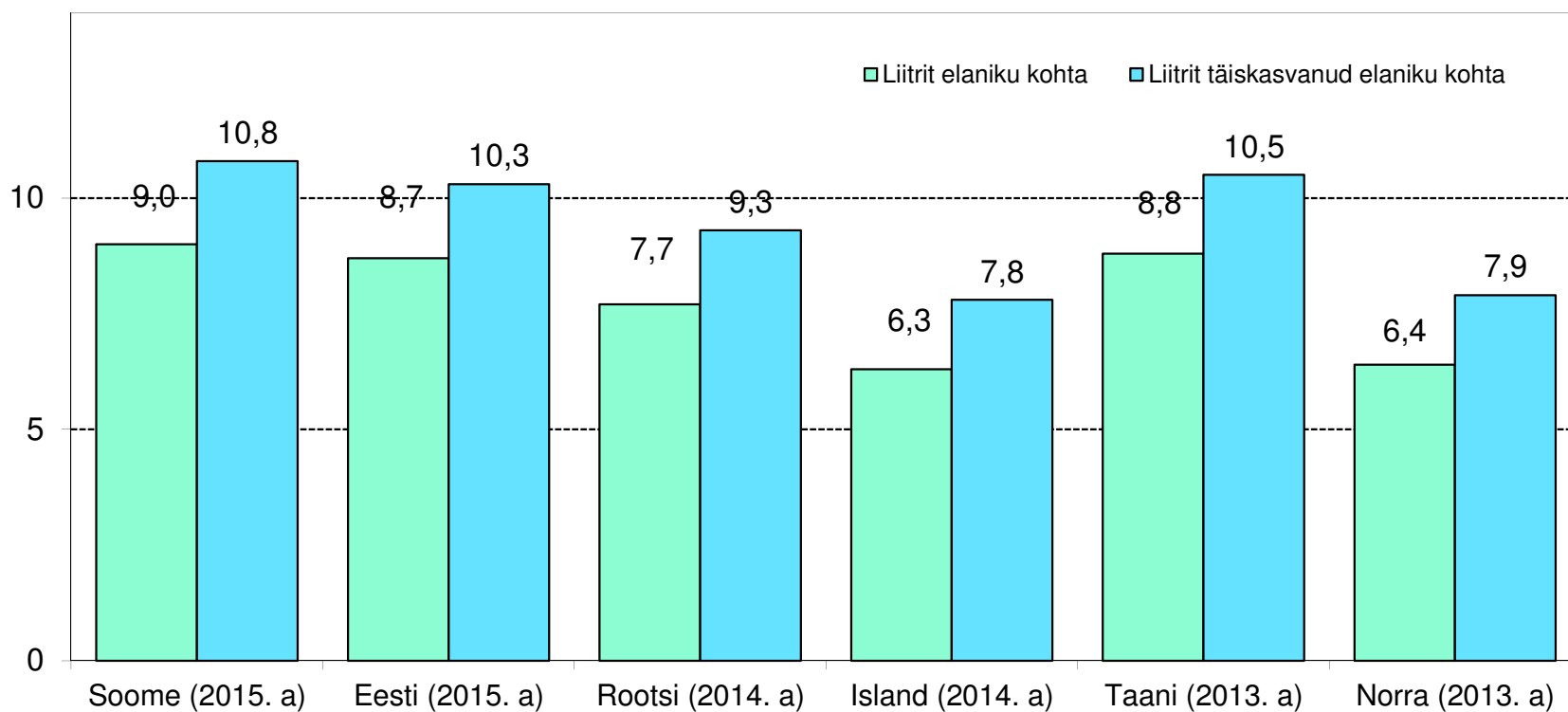

Puhaskasum

* Allikas: Statistikaamet (sisaldab alkohoolseid ja alkoholivabu jooke)

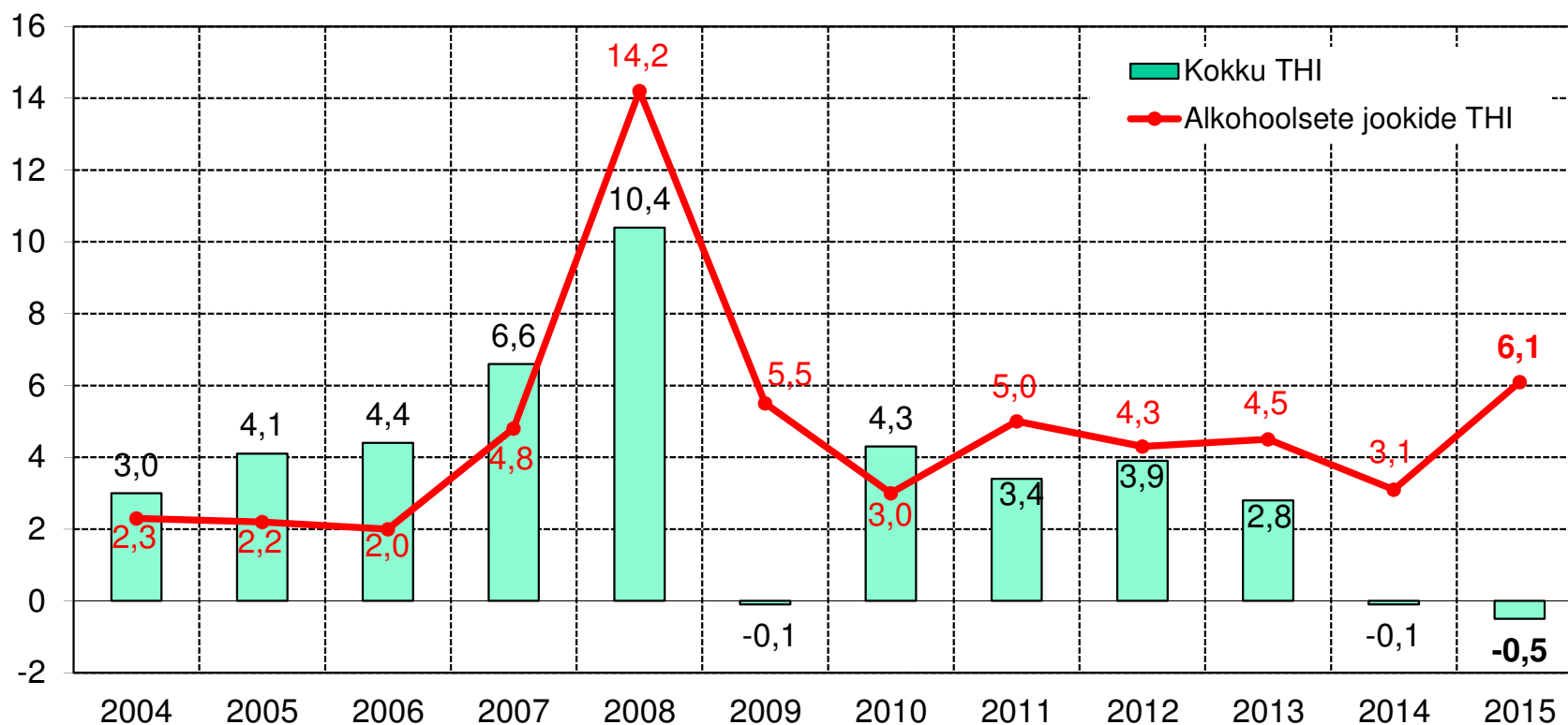
Alkoholsete jookide tarbimine Põhjamaades (liitrit elaniku ja täiskasvanud elaniku kohta, 100%-lises alkoholis)

Allikas: Alko, EKI

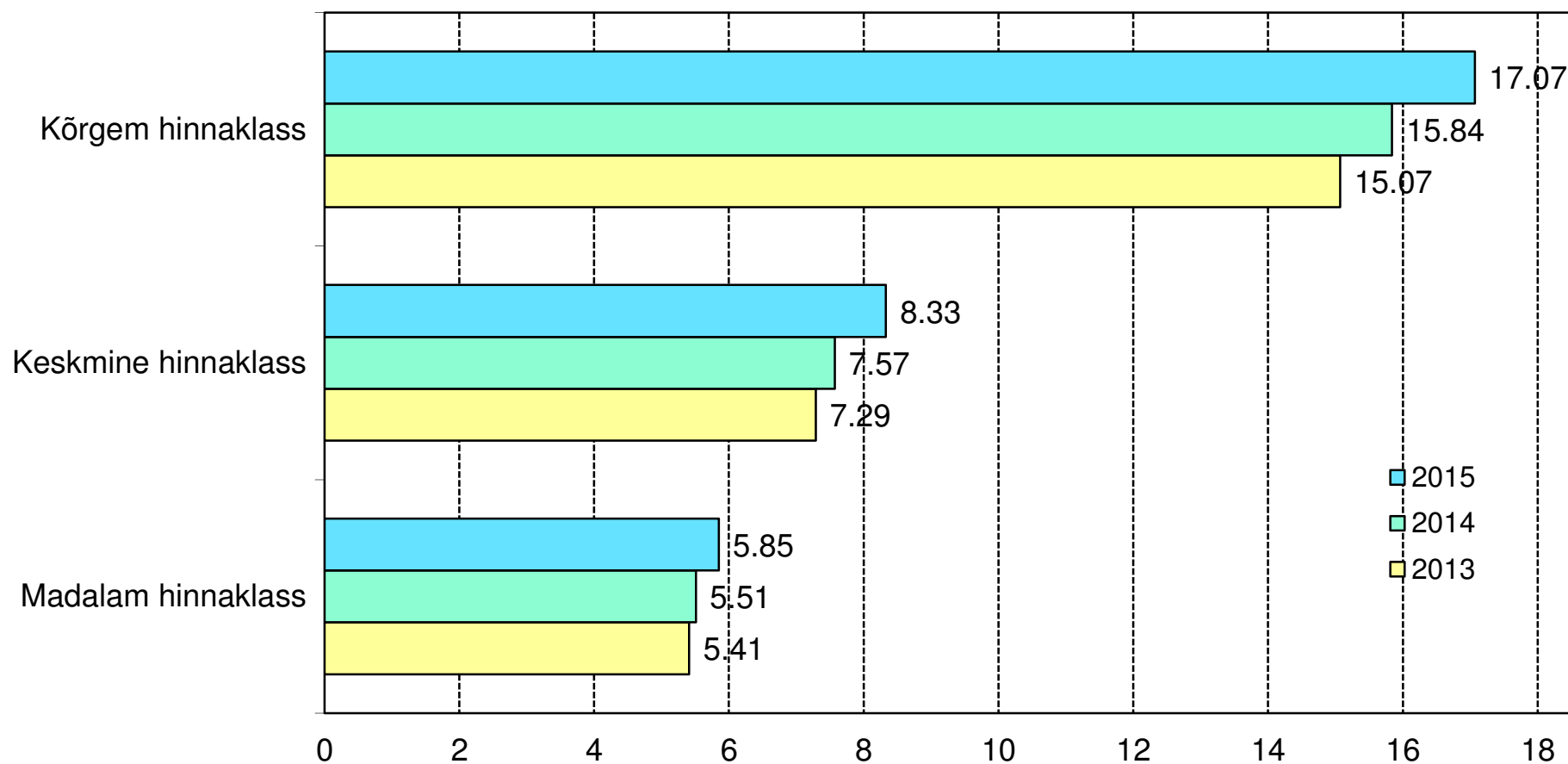
4. JAEHINNAD JA ALKOHOLIAKTSIIS

Tarbijahinnaindeks (THI) (% võrreldes eelmise aastaga)

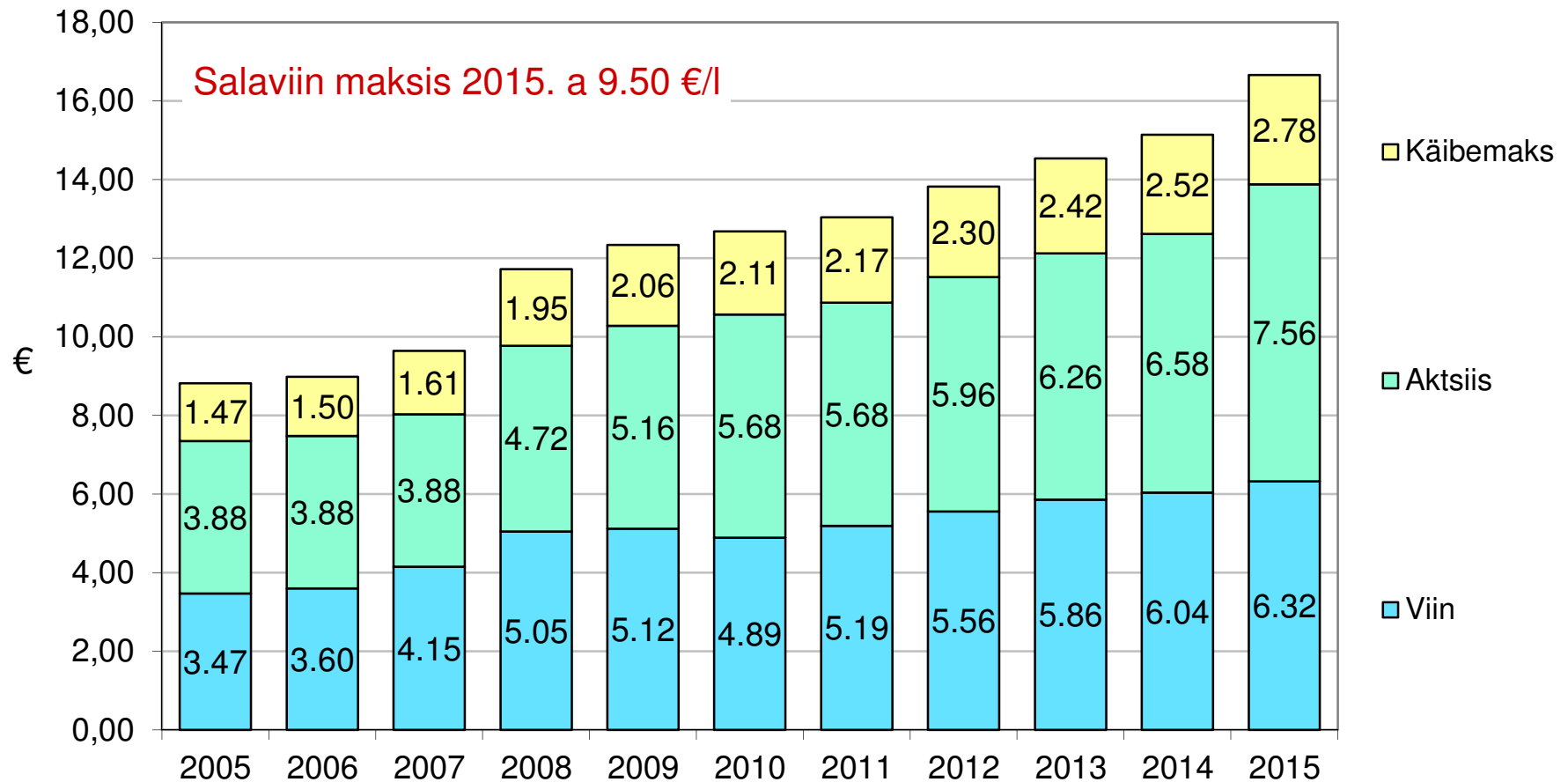
Allikas: Statistikaamet

Kodumaise viina keskmine jaehind hinnaklasside lõikes Eesti kauplustes (0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksuga)

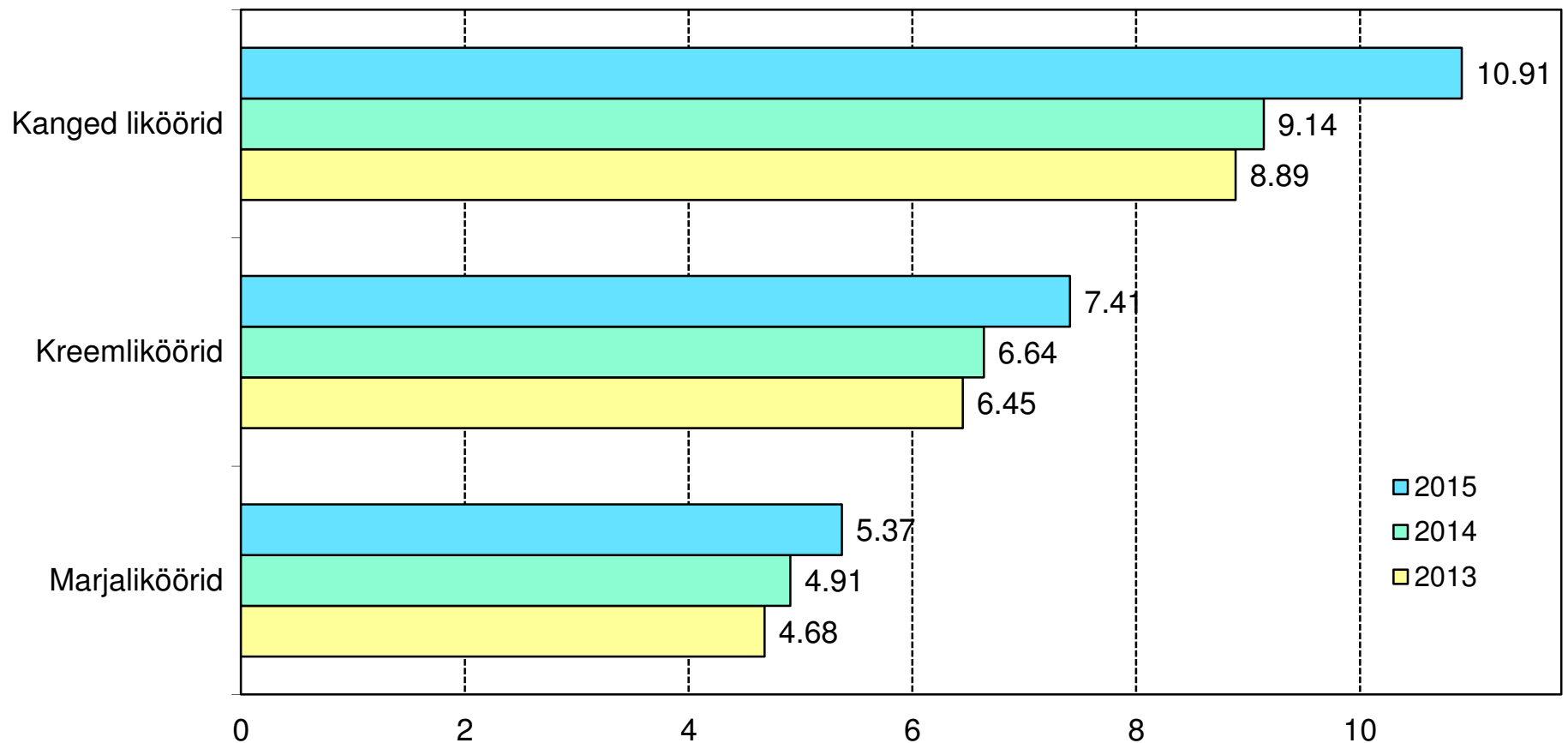
Allikas: EKI

Keskmise hinnaklassi viina (40%) jaehinna kujunemine (€/liiter)

Allikas: EKI

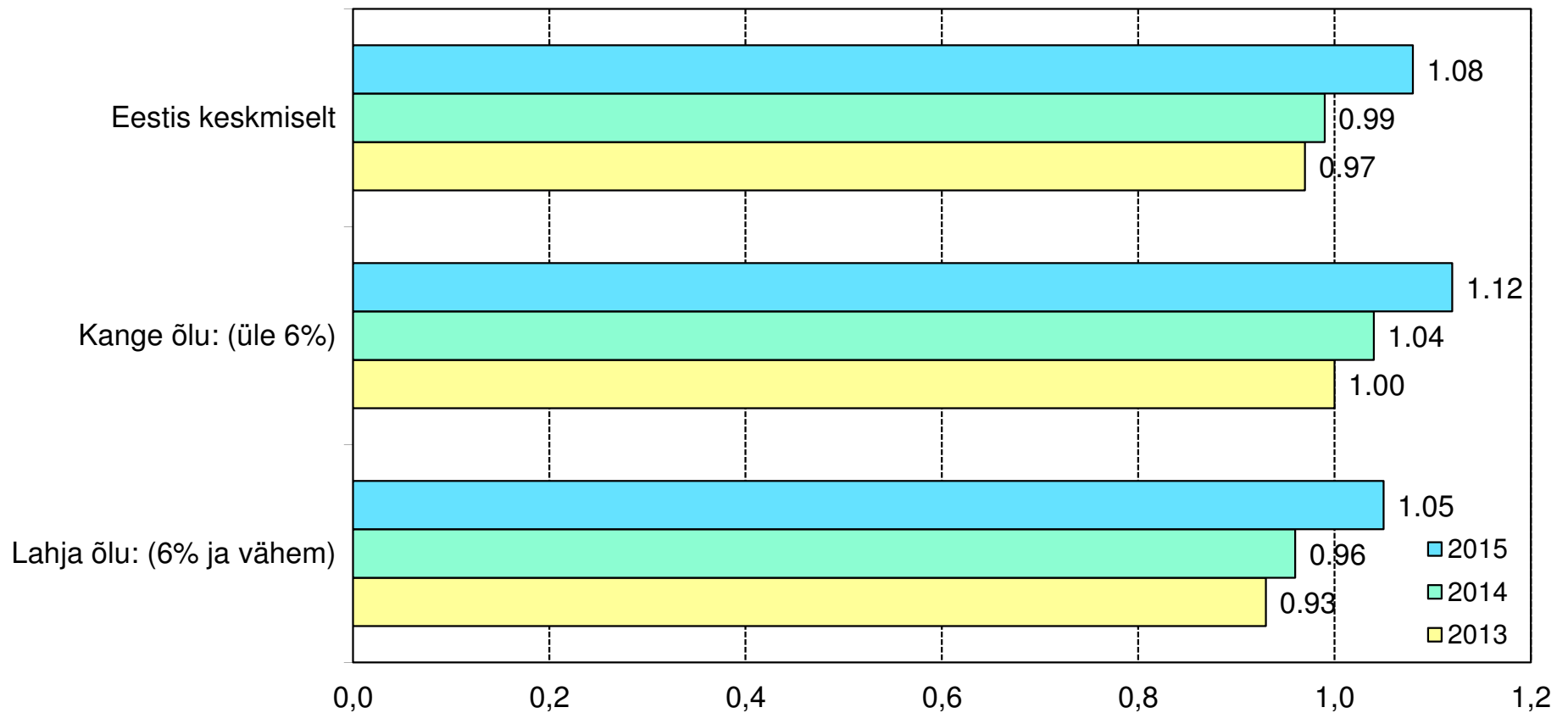
Kodumaise likööri keskmised jaehinnad Eesti kauplustes (0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksuga)

Allikas: EKI

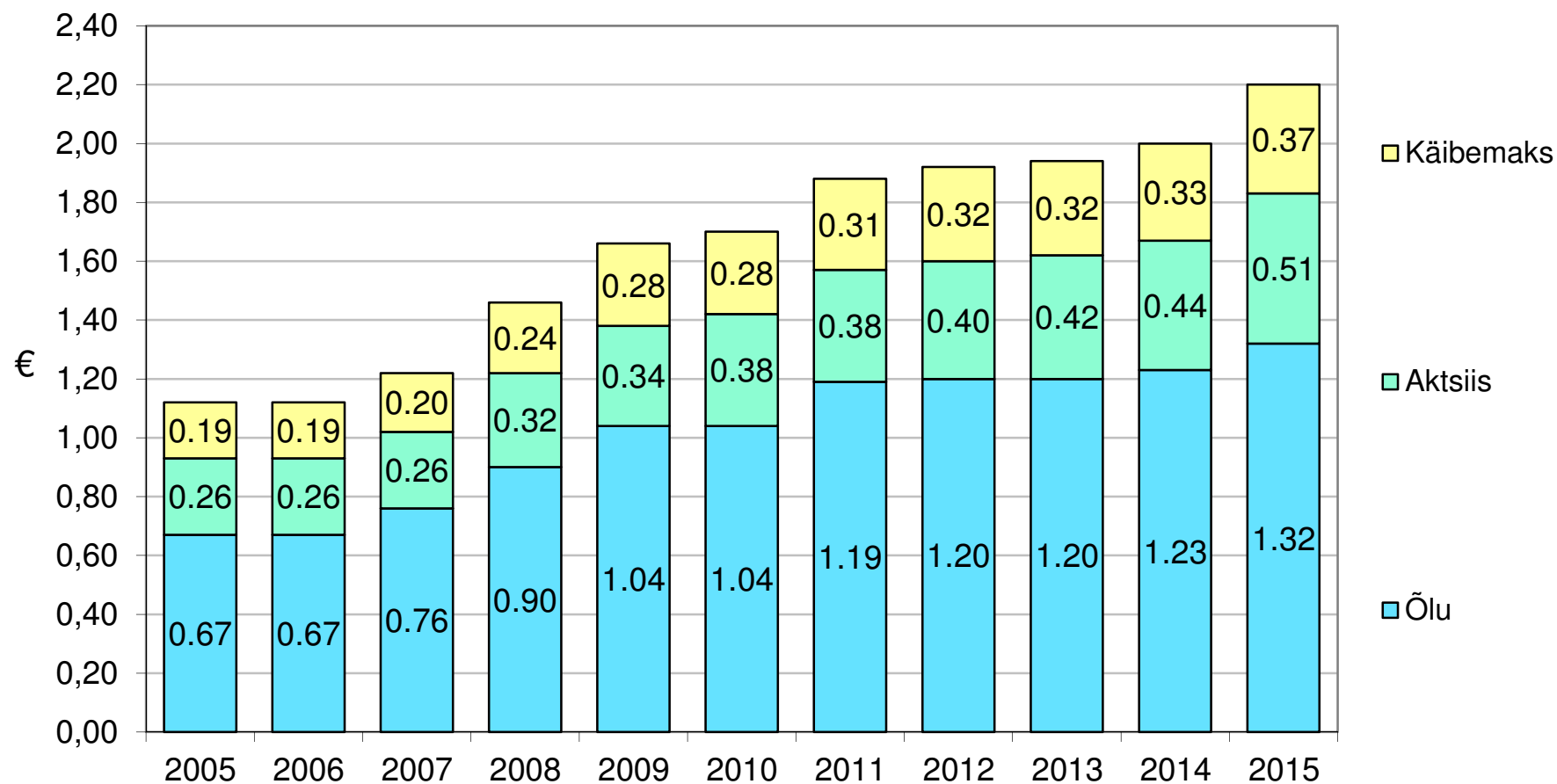

Kodumaise õlle keskmised jaehinnad Eesti kauplustes (0,5-liitrise klaaspudeli hind eurodes koos käibemaksu ja pandipakendiga)

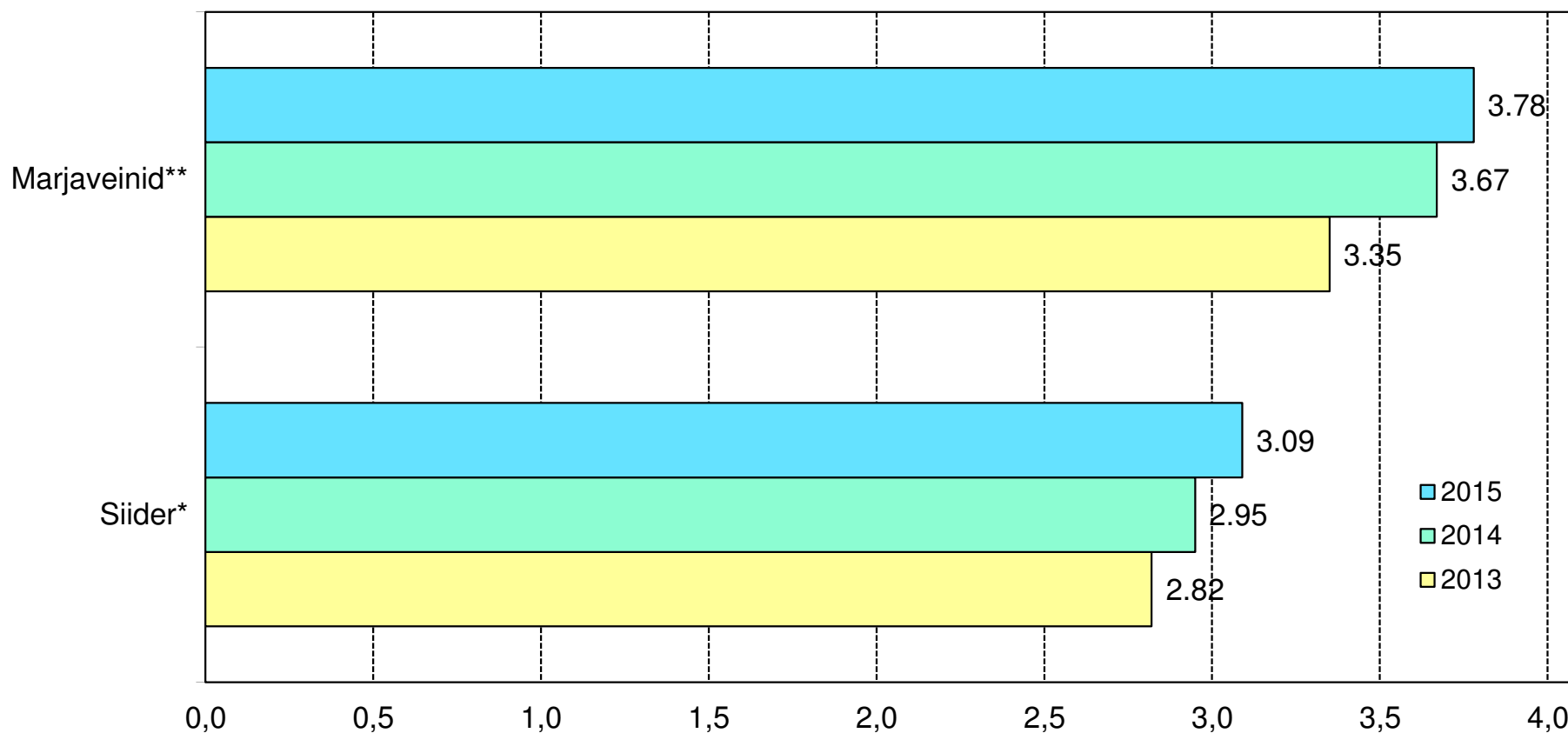
Allikas: EKI

Kange õlle (7%) jaehinna kujunemine (€/liiter)

Allikas: EKI

Kodumaise siidri ja marjaveini keskmised jaehinnad Eesti kauplustes (eurodes, koos käibemaksuga)

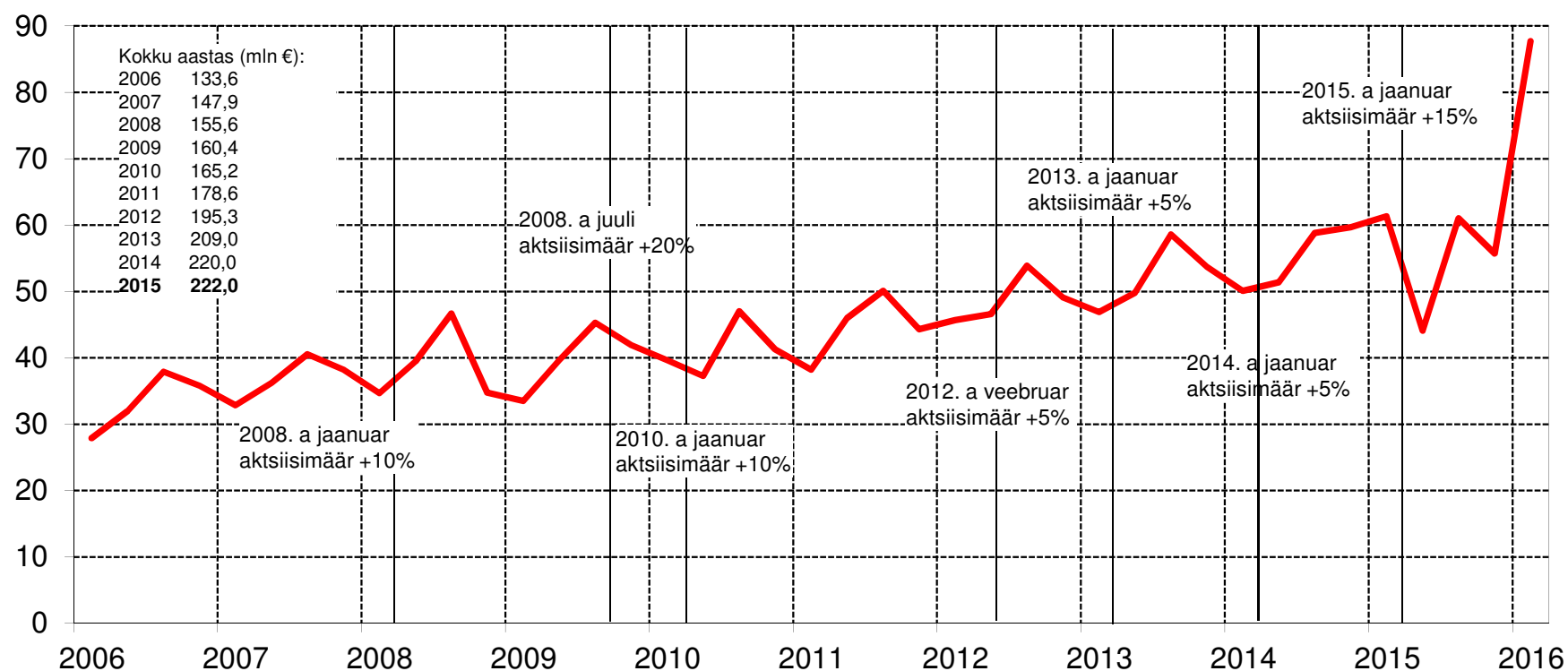

Allikas: EKI.

* 1,5 liitri plastpudeli hind koos käibemaksu ja pandipakendiga.

** 0,5 liitri klaaspudeli hind koos käibemaksuga.

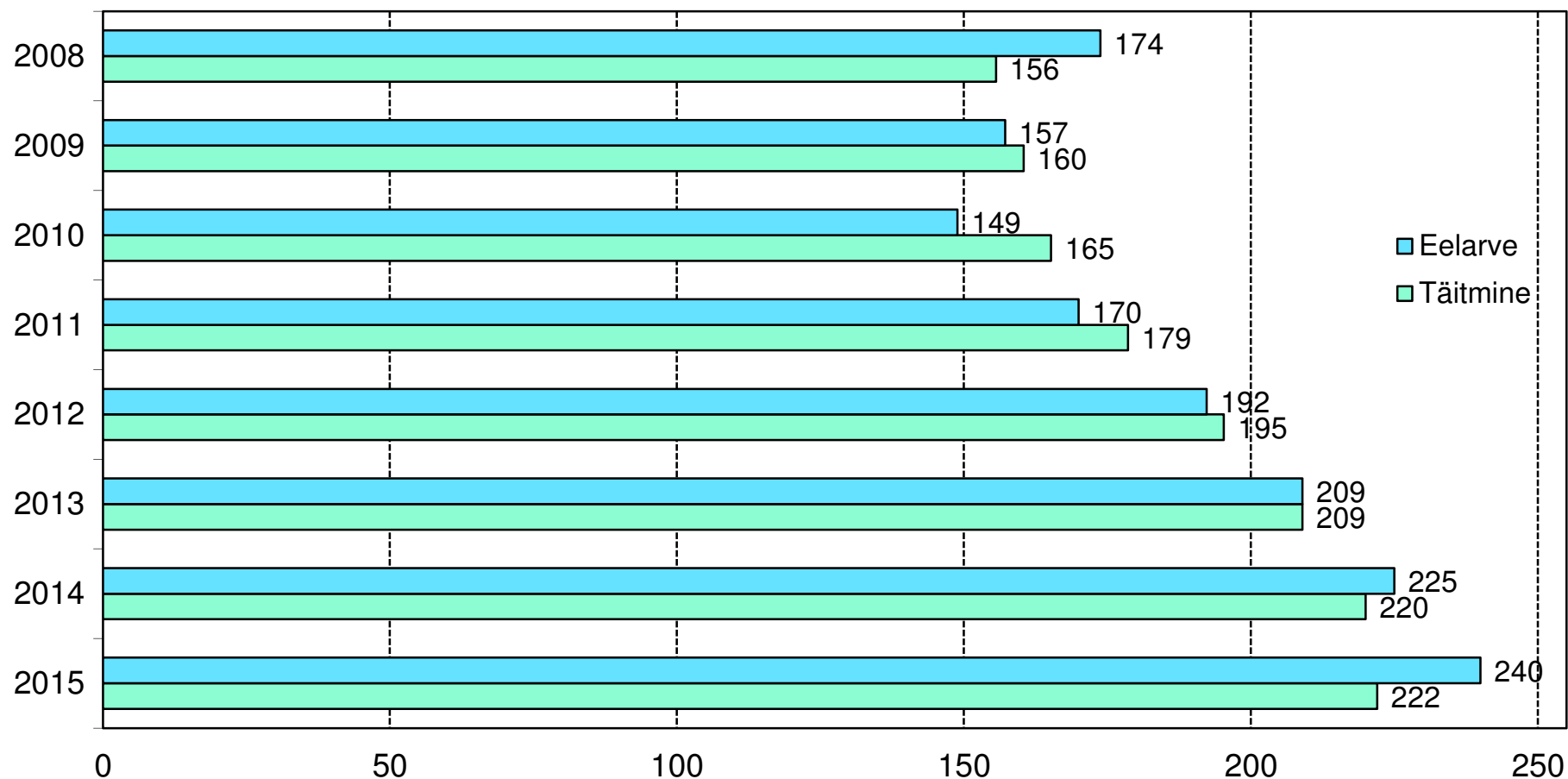
Alkoholi aktsiisimaksu laekumine Eestis (miljon EUR kvartalis)

Allikas: Rahandusministeerium

Alkoholi aktsiisimaksu eelarve ja täitmine Eestis

(2008-2015, miljon eurot)

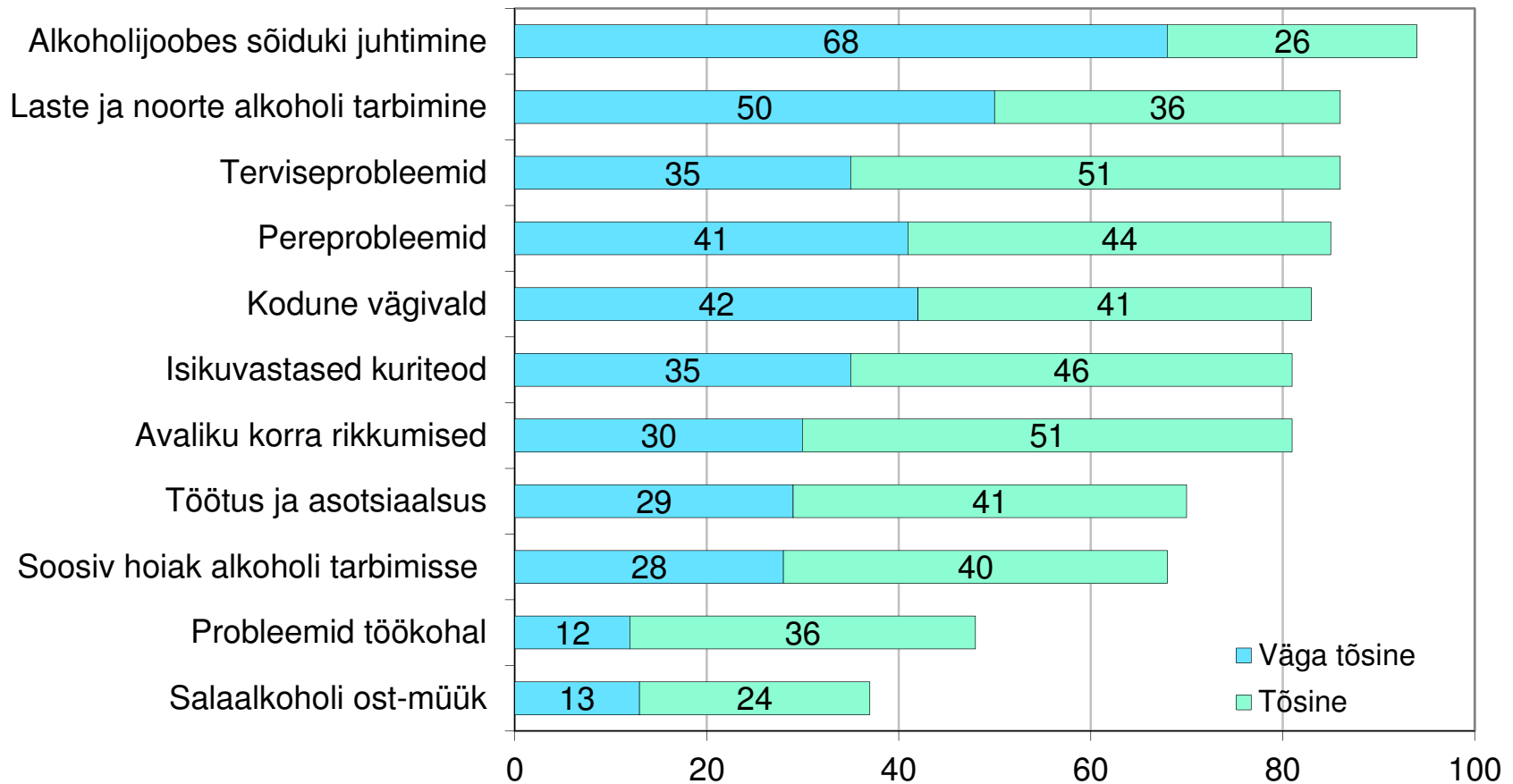
Allikas: Rahandusministeerium

Alkoholsete jookide aktsiisimaksud ja käibemaks Euroopa riikides (EUR liitri 100% alkoholi kohta seisuga 01.01.2016)

	Kanged alkohoolsed joogid	Vahe- toode	Vein	Õlu	Käibemaks %		Kanged alkohoolsed joogid	Vahe- toode	Vein	Õlu	Käibemaks %
EL miinimum aktsiisimäär	5.50	2.50	0	1.87	...		5.50	2.50	0	1.87	...
1 Bulgaaria	5.62	2.56	0	1.92	20	15 Sloveenia	13.20	7.33	0	12.10	22
2 Horvaatia	6.94	5.82	0	5.24	25	16 Läti	13.38	5.53	5.82	3.10	21
3 Hispaania	9.13	3.39	0	2.49	21	17 Malta	13.60	8.44	18.64	4.83	18
4 Küpros	9.57	2.50	0	6.00	19	18 Poola	13.43	4.16	3.44	4.58	23
5 Itaalia	10.36	4.93	0	7.60	22	19 Holland	16.86	8.29	8.03	9.50	21
6 Tšehhi	10.49	4.78	0	2.95	21	20 Prantsusmaa	17.38	10.47	0.34	7.41	20
7 Luksemburg	10.41	3.72	0	1.98	17	21 Eesti	18.89	11.55	8.85	7.22	20
8 Ungari	10.66	4.53	0	5.18	27	22 Taani	20.11	11.58	14.15	7.51	25
9 Rumeenia	7.49	4.99	0	1.87	20	23 Belgia	29.93	8.77	6.81	5.01	21
10 Slovakkia	10.80	4.68	0	3.59	20	24 Kreeka	24.50	5.67	1.82	6.50	23
11 Austria	12.00	4.44	0	5.00	20	25 Suurbritannia	37.55	27.48	33.73	24.94	20
12 Portugal	12.89	3.93	0	4.86	23*	26 Iirimaa	42.57	34.25	38.62	22.55	23
13 Leedu	13.21	7.02	6.56	3.11	21	27 Soome	45.55	37.22	30.82	32.05	24
14 Saksamaa	13.03	8.50	0	1.97	19	28 Rootsi	54.56	31.22	24.41	20.70	25

* Veini käibemaks 13%

Elanike hinnang alkoholiga seonduvate probleemide tõsidusele Eestis 2015 (% vastanutest)

Allikas: EKI küsitluse andmetel